БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

15 ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 235 (3973).
3 ДЕКАБРЬ СЕШАНБА 1968 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

КЎПЛАБ ЦЕМЕНТ ЕТКАЗИБ БЕРАМИЗ

Ҳозирги вақтда Олмалиқ асосий йўналиш бўлиб қолди! Мамлакатда энг йирик бўлган азотли-фосфорли ўғитлар ишлаб чиқарадиган заводни қуриш учун цемент етарли миқдорда ва муддатида етказиб берилади. Оҳангарон цемент комбинатининг коллективи КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIV Пленумининг қарорларини муҳокама қилиб, ана шу фикрга келди. Цементчилар зарбдор қурилишга материалларни бир маромда етказиб беришни қишлоқ хўжалигини бундан буён ҳам химиялаштириш ишига қўшаётган ўз ҳиссалари деб биладилар.

Комбинат директори Т. Шарипов бундай деди:

— Корхонамизда Олмалиқдаги қурилишга материалларни бетўхтов етказиб беришни уюштирувчи штаб ташкил қилинди. Бу штабга корхона директорининг ўринбосари М. Шаргородский ва шаҳар комсомол комитетининг секретари О. Наталушко бошчилик қилмоқда. Дастлабки натижалар тўғрисида ҳозирнинг ўзидаёқ гапириб бериш мумкин. Махсус смена ажратилди — соат 8 дан 16 гача цементни фақат зарбдор қурилиш учун, шунингдек Олмалиқ азотли-фосфорли ўғитлар ишлаб чиқарадиган завод буюртмаларини бажараётган йиғма-темир бетон тайёрловчи заводларга жўнатилади.

Ана шу соатларда диспетчер П. Тожиева навбатчилик қилади. Унинг ихтиёрида 7 ва 14 тонна юк кўтарадиган цемент ташувчи жуда катта 25 та машина бор. Бу машиналарни энг қулай бўлган 1-силос башняси кутиб туради. Майдалаш цехининг бошлиғи Б. Шумаков ана шу башняни «400» маркали портланд — цементи билан батамом тўлдириш топшириғини олди. Цемент ташийдиган машиналар бир неча марта сафар қилиб, бир сменада қурилишга ва йиғма темир бетон ишлаб чиқараётган заводларга 500 тонна материал етказиб бераолади. Агар зарур бўлиб қолса, бундан ҳам кўпроқ цемент берамиз. Бунинг учун биз бутун чораларни кўрамиз!

Ҳамма вақт бўлгани каби катта иш коллективни тажриба билан бойитмоқда. Бу эса корхонанинг бутун ишида унга ёрдам беради. Ҳозир ҳам худди шундай бўлаётир. Оҳангарон комбинати Олмалиқ заводи учун белгиланганидек марказлаштирилган тарзда цемент ташишнинг бундай бир маромда уюштирилишига хеч қачон эришмаган эди. Комбинат ана шу тажрибани умумлаштириб, цементни марказлаштирилган тарзда ташиш системасини цементни автомобилларда ташиш мақсадга мувофиқ бўлган зонада жойлашган бошқа истеъмолчиларга ҳам ёймоқда.

(ЎзТАГ).

Шудгорлаш — деҳқончиликнинг энг муҳим тадбирларидан бири. Ўрта Чирчиқдаги Охунбобоев номли колхоз механизаторлари бугунни ўн беш-йигирма кун ичида тугаллашга аҳд қилиб, 19 та ҳайдов тракторини умумли ишлатмоқдалар. Суратларда: (чапда) ер ҳайдаш пайти, (ўнгда) пешқадам тракторчилардан Ў. Жиянқулов ва А. Бегалиев ўртоқлар.

Н. Тўраев фотоси.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ ЯНГИ РАВНАҚИ УЧУН

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Илгари хабар қилинганидек, 1968 йил 29 ноябрда Тошкент область партия комитетининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди.

Пленум область партия комитетининг биринчи секретари **М. А. Абдураззоқов**нинг «КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг XIV пленуми якунлари ва область партия ташкилотининг вазифалари» ҳақидаги докладини тинглади ва муҳокама қилди.

КПСС Марказий Комитетининг октябрь Пленуми мамлакатимиз ҳаётида катта роль ўйнади.

КПСС Марказий Комитети Пленуми шуни зўр мамнуният билан қайд қилдики, совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида КПСС XXIII съезди қарорларини амалга ошира бориб, хўжалик ва маданий қурилишда улкан муваффақиятларни қўлга киритди. Мамлакатимиз халқ хўжалиги юқори суръатлар билан ривожланмоқда, меҳнаткашлар моддий фаровонлиги бетиним ўсиб бормоқда.

Партия XXIII съезди, КПСС Марказий Комитетининг март (1965 йил) ва май (1966 йил) Пленумлари қарорлари асосида мамлакатимиз қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш тадбирлари амалга оширилди. Қишлоқ хўжалиги моддий-техника базаси муттасил мустаҳкамланмоқда. Ерларнинг мелиоратив ҳолати яхшиланмоқда. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш сиёсатининг қатъий план асосида олиб борилаётганлиги ҳамда қўшимча етиштирилган ғалла учун моддий манфаатдорликнинг ошганлиги бу соҳада алоҳида аҳамият касб этмоқда. Қишлоқларда бир қатор социал иқтисодий тадбирлар амалга оширилди, колхозларда меҳнатга гарантияланган иш ҳақи тўлаш жорий этилди, колхозчилар ва совхоз ишчиларини пенсия билан таъминлаш яхшиланди.

Юқорида кўрсатилган бу тадбирлар партия, совет ва қишлоқ хўжалиги органларининг ташкилотчилиги, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг сиёсий активлиги, шаҳар меҳнаткашларининг қишлоққа кўрсатаётган дўстона ёрдами туфайли амалга оширилди. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш кўламини кенгайтириш, далачилик, чорвачилик тармоқларини ривожлантириш, колхоз ва совхозлар экономикасини мустаҳкамлаш учун кенг имконият туғилди.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида партия белгилаган тадбирларнинг амалга оширилиши якунларини муҳокама қилиб, КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми халқ хўжалигининг бу ҳаётий тармоғини янада юксалтириш бўйича конкрет тадбирларнинг кенг программасини ишлаб чиқди.

КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми якунларидан шу нарса кўриниб турибдики, партиямиз ва унинг Марказий Комитети партия XXIII съезди ишлаб чиққан сиёсий йўлни ҳеч оғишмай амалга ошириб, коммунистик қурилиш ва ҳозирги халқаро шароитда туғилаётган муҳим вазифаларни донолик билан муваффақиятли бажармоқда.

Барча совет кишилари қатори Тошкент область меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорларини зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Область меҳнаткашлари Пленум белгилаган тадбирларда мамлакатимиз экономикасини янада юксалтириш совет кишилари моддий фаровонлигини оширишнинг порлоқ йўлини кўриб турибдилар.

Пленум қарорлари партия ташкилотларида кенг муҳокама қилинаяпти. Шу йилнинг 25 ноябрида. Пленум якунлари Ўзбекистон КП Марказий Комитети пленумида ҳам муҳокама қилинди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов КПСС XXIII съезди ва Марказий Комитет Пленумлари қарорларининг республика партия ташкилотида қандай амалга оширилаётганлиги ҳақида батафсил тўхталиб, қишлоқ хўжалигини юксалтиришда Ўзбекистон меҳнаткашлари қўшаётган ҳисса ҳақида гапирди. Ўртоқ Ш. Р. Рашидов докладида ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг XIV пленуми қарорларида республика, шу жумладан областимиз қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари олдида турган улкан вазифалар ёрқин кўрсатиб берилган.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети пленуми Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорларини амалга ошириш юзасидан белгилаган амалий тадбирларини маъқуллади ва юксак баҳолади. Бу тадбирларнинг амалга оширилиши билан колхоз ва совхозлар ҳозирги замон қишлоқ хўжалик техникаси билан янада мукаммалроқ таъминланади, уларнинг минерал ўғитларга бўлган эҳтиёжи тўлароқ қондирилади.

Пахта, дон, сабзавот, ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш вазифасининг муваффақиятли ҳал этилаётганлигида Тошкент области меҳнаткашларининг ҳам муносиб ҳиссалари бор.

Партия ва ҳукуматимиз, Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика ҳукумати кўрсатаётган катта ёрдам туфайли областимизда ташкилотчилик ва сиёсий ишлар савияси юксалмоқда, давлатга қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг асосий турларини сотиш йил сайин кўпаймоқда.

Сўнгги уч йил давомида область қишлоқ хўжалиги эҳтиёжлари учун маблағ ажратиш ўтган уч йилга нисбатан 37 миллион сўмликка кўпайди. Колхоз ва совхозларга шу давр мобайнида 800 дона кўп трактор ва комбайн, 104 минг тоннадан кўп минерал ўғит етказиб берилди. Колхоз ва совхозларни ҳозирги замон қишлоқ хўжалик техникаси ва минерал ўғитлар билан таъминлашда «Ташсельмаш», Чирчиқ электрохимия комбинати, «Узбексельмаш», «Ташавтомаш», «Чирчиксельмаш» ва трактор-йиғув заводлари коллективлари алоҳида ғайрат ва шижоат кўрсатмоқда.

КПСС Марказий Комитети март Пленумидан кейинги уч йил мобайнида областда ялпи қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш 19 процентга кўпайди. Давлатга пахта сотиш 118 минг тонна, каноп — 32 минг тонна, сабзавот ва картошка — 149 минг тонна, шоли — 18 минг тоннага кўпайди. Шу давр мобайнида 25 минг тонна-ҳўл мева, 62 минг тонна узум сотилди. Чорвачилик маҳсулотлари сотиш ҳам анча кўпайди. Давлатга 29 минг тонна сут, 4 минг тонна гўшт, 42 миллион дона тухум сотилди.

Ўтган даврда колхоз ва совхозлар экономикаси сезиларли даражада мустаҳкамланди. Маданий-маиший объектлар қурилиши кенг фронт бўйлаб олиб борилмоқда. Колхозчилар ва совхоз ишчиларининг моддий фаровонлиги бетўхтов ошиб бормоқда.

Беш йилликнинг ўтган уч йили давомида барча районлар, кўплаб колхоз ва совхозлар пахта ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш давлат планини муваффақиятли бажардилар. Анча қийин келган бу йилда ҳам Оққўрғон, Бўка ва Юқори Чирчиқ районлари пахта тайёрлаш давлат планини шараф билан адо этдилар. Оржоникидзе ва Калинин районлари сабзавот ва картошка тайёрлаш планларини бажардилар.

Оққўрғон районидаги «Озод», Ленин номли, Бекобод районидаги «Победа», Ленин номли, Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги», «Гулистон», Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел», «Ленинский путь», Калинин районидаги Карл Маркс номли, Ильич номли, «Ўзбекистон 40 йиллиги», Оржоникидзе районидаги Жданов номли, «Правда», Ўрта Чирчиқ районидаги Терешкова номли, Охунбобоев номли, «Полярная звезда», Янгийўл районидаги Жданов номли, «Партия XXI съезди», Навоий номли колхозлар ҳамда «Бўка», «Қуйи Чирчиқ», «Химик», «Коммунизм» совхозлари ва бошқа хўжаликлар давлат планларини муваффақиятли адо этдилар.

Ҳар қандай об-ҳаво шароитида юқори кўрсаткичларга эришаётган, мўл ҳосил етиштираётган бўлимлар, участкалар, бригада ва звенолар йил сайин кўпайиб бормоқда.

КПСС Марказий Комитети октябрь пленуми қарорлари асосида қишлоқ хўжалиги аҳволини муҳокама қилар эканмиз, бу соҳада имконият ва резервлардан яна ҳам тўлароқ фойдаланилмаётганлигини тан олишимиз керак. Ўтган йили 36 колхоз ва совхоз пахтадан гектар бошига 25 центнердан паст ҳосил олди. Бундай хўжаликлар бу йил тағин ҳам кўпайди.

Область дон етиштиришда ўзининг муносиб ҳиссасини қўшаётган бўлса ҳам, бу соҳадаги резервлардан ҳали ҳам тўлароқ фойдаланилмаяпти. Айрим район ва хўжаликлар раҳбарлари дон ҳосилдорлигини ошириш ва деҳқончилик маданиятини юксалтиришда муҳим чора-тадбирларни кўрмаяптилар. Бундай хўжаликлар Бўка ва Бекобод районларида айниқса кўплаб учраб турибди.

Маълумки, Тошкент области сабзавот ва картошка етиштирувчи йирик областлардан бири ҳисобланади. Тошкент ва бошқа шаҳарлар аҳолисини муттасил сабзавот, полиз экинлари маҳсулотлари билан таъминлашда колхоз ва совхозлар сўнгги даврда бир қатор ютуқларни қўлга киритдилар.

Лекин, шунга қарамай 250—300 центнердан маҳсулот етиштираётган колхоз ва совхозлар орасида қишлоқ хўжалик экинларидан паст ҳосил олаётган хўжаликлар ҳам учраб турибди. Оржоникидзе районидаги Карл Маркс номли колхозда гектаридан 92 центнер сабзавот ва 54 центнер картошка етиштирилганлигини қандай баҳолаш мумкин? Колхоз давлатдан 2 минг тонна сабзавот қарздор бўлиб қолди. 3-«Оҳангарон» совхози, Бекобод районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозида ҳам аҳвол бундан яхши эмас. Бекобод районида сабзавот сотиш плани 57 процент бажарилган, холос. Янгийўл райони хўжаликлари эса 4 минг тонна кам маҳсулот етказиб бердилар.

Шуни ҳам алоҳида қайд қилиш керакки, дейди докладчи, областимиз колхоз ва совхозлари ассортиментлар бўйича белгиланган топшириқларни ҳам ўз вақтида бажаролмаяптилар. Тайёрлов ва савдо ташкилотлари ҳам бу соҳада оқсаяптилар. Шу боисдан ҳам айрим ҳолларда сабзавот мўл-кўл бўлиб кетса, айрим ҳолларда камчил бўлиб қолаяпти.

Чорвачиликни ҳам бутун чоралар билан юксалтириш керак. Қорамоллар махсулдорлиги 1964 йилга нисбатан анча пасайиб кетди. Бу аҳвол айниқса Оққўрғон ва Бўка районларида кўзга кўринмоқда. Шунинг учун ҳам чорвачилик маҳсулотлари таннархи анча қимматдир.

Область партия комитети мавжуд камчиликларни бартараф этишга қаратилган бир қатор тадбирлар белгилади. Бу йил областда қишлоқ хўжалигининг кўпгина кўрсаткичлари бўйича белгиланган топшириқ муваффақиятли бажарилаяпти.

(Давоми 2-бетда).

УЛКАН ХИМИЯ ОБЪЕКТИ

Ўрта Осиёда минерал ўғитлар ишлаб чиқарадиган энг улкан корхона Олмалиқ химия заводи йилига юзларча минг тонна ўғит ишлаб чиқариш қувватига эга бўлади. Бу корхона мамлакатимизда биринчи бўлиб фосфоритларни экстракция йўли билан ишлаб чиқаради.

Ана шу муҳим объект қурилиши Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Алмаликсвинецстрой» трестининг тажрибали коллективига топширилди. Қурилишнинг республикамиз учун катта аҳамиятини ҳисобга олиб Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Олмалиқ химия заводи қурилишини тезлаштириш тўғрисида қарор қабул қилди. Унда респубика қурилиш министрлиги, Монтаж ҳамда махсус қурилиш министрлиги ва Химия саноати бошқармасининг корхонани 1969 йилнинг тўртинчи кварталида фойдаланишга топшириш юзасидан белгилаган тадбирлари маъқулланди.

Ҳозирги вақтда объектда қизғин иш олиб бориляпти. Монтаж ишлари учун кенг иш фронти очишга қаратилган чоралар кўрилмоқда.

Ҳозиргача фосфор кислотаси ҳамда экстракция цехларининг пойдеворлари қўлдан чиқди. 4500 тонна металл конструкциялари. 1600 кубометр йиғма темир-бетон монтажи учун иш фронти очилди. Тайёр маҳсулотлар омборига ҳам пойдевор ёткизилиб, темир бетон колонналар ўрнатилди. 700 тонна металл конструкция, 820 кубометр темир-бетон монтажини бошлаш учун имконият туғилди.

Ускуна ҳамда металл омборлари қурилиши бўйича ҳам монтаж ишлари давом этмоқда. Шундай қилиб, у ерда 5500 тонна металл конструкциялари ҳамда 4000 кубометр йиғма темир-бетон конструкциялари монтажи учун иш шароити яратилди.

Бундай катта муваффақиятларни қўлга киритишда Бунякин, Сейтягаев, Гимаев, Судаков, Караваев ва бошқалар раҳбарлигидаги комплекс бригадаларнинг улуши салмоқли. Шунингдек, бетончилардан Г. Бобоқулов, А. Акромов, электр пайвандчи З. Кармацких, дурадгорлардан Г. Олимжонов, А. Бозоров каби комсомол-ёшлар ҳам жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Улар ўз вазифаларини аъло даражада бажариб, бошқаларга ўрнак бўлишяпти.

«Ташоблтрансспецстрой» тресты коллективи қисқа вақт ичида 35 минг километрли ерости инженерлик тармоқлари ҳамда 7 километрли темир йўл қурилишини тугаллаш керак. Бу ишларнинг ҳаммаси келгуси йилнинг биринчи ярмигача бажарилиши зарур. 1-қурилиш механизация тресты коллективи эса икки-уч ой мобайнида юз минг кубометрдан кўпроқ ер қазиш ишларини адо этиш ва «Алмаликсвинецстрой» трестини барча механизация воситалари билан таъминлаш учун тегишли чораларни тезроқ кўриши даркор.

Келгуси йилнинг биринчи ярмида барча қурилиш-монтаж бўйича ишлар тугалланиб, учинчи квартални бошлаб ускуналар ўрнатилиши, тўртинчи кварталда эса уларни созлаш ишлари тугатилиши керак. Бу эса қурилиш конструкциялари ва ускуналарни майдонларга ўз вақтида келтиришни тақозо қилади. Объектда ҳаммаси бўлиб 8200 тоннадан ортиқ металл, 9 минг кубометр йиғма темир-бетон конструкциялари ўрнатилади. 1467 тонна металл конструкцияси етказиб бериш Тўйтепа металл конструкциялари заводи коллективи зиммасига тушган. Улар буни йил охиригача ишлаб чиқариб, химия заводи қурилишига етказиб беришлари лозим. Лекин ҳозиргача Тўйтепадан бор-йўғи 200 тонна металл конструкцияси комплектсиз ҳолда қурилиш майдонига келтирилган, холос. Бу объектда иш фронтини кенгайтиришга кескин халақит бермоқда.

Бу эса на Тўйтепа металл конструкциялари заводи раҳбарларини, на янги қурилаётган завод раҳбарларини ташвишга солмоқда. Ҳолбуки, химия гиганти қурилиши аниқ тузиб чиқилган графикка қатъий риоя қилишни, масъулиятни чуқур ҳис этишни талаб қилади. Ахир, улкан корхонани бир йил ичида қуриб фойдаланишга топшириш корхона раҳбарлари, таъминотчилар, бош пудратчи ташкилот коллективларининг биргаликда зўр ғайрат-шижоат билан ишлашини тақоза этмайдими?

Суръатни ҳозирдан бошлаб жадаллаштириш зарур. Иттифоқимизда энг йирик химия корхоналаридан бири ҳисобланган бу завод қурилиши умумхалқ қурилиши, деб эълон қилингани бежиз эмас. Бундай улкан заводнинг бир йил ичида фойдаланишга топширилиши ҳатто қурилиш практикасида жуда кам учрайдиган ҳодиса саналади. Шу сабабли бутун куч ва имкониятни республика партия ва ҳукуматининг муҳим қарорини тезкорлик билан амалга оширишга қаратиш лозим.

Х. УСМОНОВ,
Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги химия саноати қурилиши бўлими бошлиғининг ўринбосари.

ОҚҚЎРҒОН КОРХОНАЛАРИДА

КЕЛГУСИ ЙИЛ ҲИСОБИГА

Тошовул луб заводи ходимлари беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини меҳнат зафарлари билан нишонлаш борасида сидқидилдан меҳнат қилишмоқда. Йиллик саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш плани районда биринчи бўлиб бажарилди.

Меҳнатсевар коллектив шу кунларда келгуси йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Йиллик план 101 процент қилиб адо этилди.

КЎП ВА СИФАТЛИ

Кўп ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга астойдил ҳаракат қилаётган Гул луб заводи коллективи қувончли зафар қучди. Ишбилармон саноатчилар ўн ойлиқ топшириққа қўшимча 101 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришди.

Корхона коллективи ҳозирнинг ўзидаёқ маҳсулотни реализация қилиш йиллик планини ортиғи билан адо этди.

Ғ. ТОЖИБОЕВ.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ШУДГОРЛАШНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА 2 ДЕКАБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Калинин	87,5
Юқори Чирчиқ	73,3
Оржоникидзе	57,8
Оққўрғон	44,6
Ўрта Чирчиқ	39,9
Янгийўл	27,9
Бекобод	16,6
Бўка	14,6
Область бўйича	37,3

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

УМУМХАЛҚ ҚУРИЛИШИ

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ «Правда Востока» газетасининг «Олмалиқ химия заводи қурилишида» махсус варақасининг биринчи сони чиқди. Унда Олмалиқ химия заводи қурилишини тезлаштириш билан боғлиқ бўлган қатор материаллар ва мақолалар ёритилган.

Варақада Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Олмалиқ химия заводи қурилишини тезлаштириш тўғрисида»ги қарори берилган. Варақанинг биринчи бетида республикамиз бир группа донгдор деҳқонларининг Олмалиқ химия заводи қурувчиларига «Аммофосни кутмоқдамиз!» сарлавҳали мактуби босилган.

Шунингдек, СССР Химия саноати министри Л. А. Костандов, СССР Қурилиш министрлиги коллегияси аъзоси М. А. Прихожан, СССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрининг биринчи ўринбосари Л. Д. Солоденников, Олмалиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари В. Муҳамедов, республика Қурилиш министри С. Иброҳимов ва бошқа ўртоқларнинг мақолалари ҳам варақа саҳифаларидан ўрин олган.

Қурилаётган корхона дирекциясининг бош инженери ўртоқ Ю. В. Орлянскийнинг газета мухбири саволларига берган жавоблари қизиқиб ўқилади. Уларда Олмалиқ химия заводининг бўлажак қиёфаси таърифланади, айни вақтда қурилиш ва монтаж ишларини олиб боришдаги камчиликлар, уларни бартараф этиш йўллари ҳақида фикр юритилади.

Варақада Олмалиқ химия заводи қурилишини тасвирловчи, пешқадам бинокорлар ва монтажчиларнинг суратлари ҳам берилган.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ОКТЯБРЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ ЯНГИ РАВНАҚИ УЧУН

(Боши 1-бетда).

Бироқ партия, совет ва қишлоқ хўжалиги органлари томонидан белгиланган тадбирлар бажарилаётган ҳамда колхозчилар ва совхоз ишчилари фидокорона меҳнат қилган бўлсалар ҳам область хўжаликлари давлатга пахта сотиш йиллик планини бажара олмадилар. Шу кунгача 8 минг тонна ҳосил ёки йиллик планга нисбатан 2,5 процентга яқин пахта кам сотилди. Биз бу йилги қишлоқ хўжалиги ишларини КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети XIV пленуми қарорлари асосида чуқур анализ қилишимиз ва тўғри хулосалар чиқариб олишимиз лозим.

Шуни таъкидлаш керакки, барча районлар, барча колхоз ва совхозлар ҳам табиат қийинчиликларини енголмадилар. Партия ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларнинг барчаси ҳам ишлаб чиқаришни малакали кадрлар, моддий-техника ресурслари ва ишчи кучлар билан таъминлай олмадилар.

Шунинг учун ҳам Янгийўл районидаги «Ўзбекистон 30 йиллиги», Охунбобоев номли, Ўрта Чирчиқ районидаги Энгельс номли, Оққўрғон районидаги Куйбишев номли колхозлар, 2-«Далварзин», 1-«Кўкорол», 1-«Далварзин», Ойбек номли, «Оққўрғон» совхозлари, СоюзНИХИнинг экспериментал базаси, ТИИИМСХ ўқув хўжалиги, Тошкент қишлоқ хўжалиги институтининг ўқув хўжалиги давлат планини бажара олмадилар. Шу хўжаликлар ўз зиммаларидаги вазифани адо этганларида область пахта тайёрлар планини муваффақиятли бажарган бўлур эди.

Ҳозирги шароитда колхоз ва совхозлар ҳозирги замон серунум техника, минерал ўғитлар ва заҳарли химикатлар сув ресурслари, ажойиб мутахассис кадрлар билан таъминланганлар. Уларнинг барчаси меҳнат тўғри ташкил этилган шароитда туғилаётган қийинчиликларни бартараф этишга қодир. 60 колхоз ва совхознинг пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажарганлиги бунга гувоҳдир.

КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети XIV Пленуми қарорлари асосида суғориладиган ерлардан рационал фойдаланиш масаласига жиддий эътибор бермоғимиз лозим. Бу айниқса бизнинг областимиз шароитида ғоятда муҳимдир. Айрим хўжаликларда бунга етарлича эътибор берилмаяпти. Шунинг учун ҳам кўп жойларда асоссиз равишда пахта майдонлари қисқартириб юборилмоқда.

Шуни ёдда тутиш керакки, резервсиз, маълум миқдордаги ер фондига эга бўлмай туриб қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ғоятда қийин. Бунинг учун барча экин майдонларини тўла ҳисоб-китоб қилиб чиқиш ва уларни ўз вақтида давлат ҳисобига ўтказиш талаб этилади. Давлат ҳисобидан ерни бекитиш эса кўзбўямачиликдир, жиддий жиноятдир. Ҳозир ҳар бир колхоз ва совхоз янги ерларни ўзлаштириш, янги ерлар очиш ишига алоҳида эътибор бермоғи керак. Чунки, биз 1969 йилда областимизда пахта майдони яна 5 минг гектарга кенгайишини ёдимизда тутишимиз лозим.

Бинобарин, пахта ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳосилдорлигини ошириш асосий мақсад экан, бутун диққат ва эътиборни деҳқончилик маданиятини оширишда ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга қаратмоғимиз керак.

Шу ўринда кўпгина район колхоз ва совхозлар қишлоқ хўжалик органлари раҳбарларининг бу масалага етарлича эътибор бермаётганликларини алоҳида ўқтириш керак. Бу соҳадаги КПСС Марказий Комитети май Пленуми талаблари айрим хўжаликларда қониқарсиз бажарилмоқда.

Область колхозларида сўнгги йилларда ернинг ирригация-мелиорация ҳолатини яхшилашга етарли маблағ ажратишга эътибор берилмаяпти. Айниқса, Бўка, Бекобод ва бошқа районлар хўжаликларида бу соҳада ғоятда зудлик билан тадбирлар белгиланмаса, ҳосилдорлик келаси йилда яна ҳам камайиб кетиши мумкин.

Коллектор-дренаж тармоқларини кенгайтириш ва иш қобилиятини ошириш, суғориш тармоқларини ўз вақтида тозалаш ва тартибга келтириш керак. Сув хўжалиги ишлари билан область суғориш системаси, область қишлоқ хўжалик бошқармаси, совхозлар трести алоҳида шуғулланишлари лозим. Бу ишда уларга район колхоз ва совхозлар раҳбарлари яқиндан ёрдам беришлари керак.

Бу йил пахта плантациясининг 40 проценти вилт касаллигидан катта зарар кўрди. Янгийўл райони хўжаликларининг мавжуд 23,4 минг гектар еридан 18 минг гектари, ёки 80 проценти вилт билан зарарланди. Агар ҳозирданоқ вилтга қарши курашни бошлаб юбормасак, яна ҳам каттароқ зиён кўришимиз мумкин. Яқинда матбуотда вилтга қарши кураш бўйича олимлар ва пахта усталари тавсиялари босилиб чиқди. Биз мана шу тавсияларга амал қилмоғимиз лозим. СоюзНИХИ, ўсимликларни ҳимоя қилиш институти олимлари ва бошқа илмий муассасалар коллективлари бу соҳада пахтакорларга яқиндан ёрдам берадилар, деган умиддамиз.

Олимлар пахта, шоли, сабзавотнинг тезпишар ва ҳосилдор навларини яратишда ҳам катта фаолият кўрсатишлари лозим. Бунинг учун область, район партия комитетлари, илмий-текшириш муассасалари ва уларнинг партия ташкилотлари иши билан муттасил шуғулланиб боришлари, керак бўлса ёрдам кўрсатишлари керак.

Докладчи совхозлар ишидаги жиддий камчиликлар устида ҳам батафсил тўхталди. Ҳозирги пайтда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашда совхозлар ҳиссаси катта. Етиштирилаётган пахтанинг 30 проценти, доннинг 35 проценти, сабзавот ва картошканинг 32 процентдан кўпроғи 63 процент мева, 77 процент узум совхозлар далаларида етиштирилмоқда.

Лекин афсуски, бир қатор совхозлар иши ёмон ташкил этилаётганлиги туфайли улар давлат планларини бажара олмаяптилар. Область колхоз сектори пахта, сабзавот, картошка ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш планларини бажардилар, лекин совхозлар бу вазифаларни уддалай олмадилар. Совхозлар трести раҳбарлари бундан тегишли хулоса чиқариб олишлари керак.

Область партия комитети, область ижроия комитети, совхозлар трести совхозларда турар-жойлар, маданий-маиший бинолар қуриш ишларига алоҳида эътибор беришлари лозим.

КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қишлоқ хўжалигига партия раҳбарлигини бутун чоралар билан такомиллаштириш вазифасини қўйди. Партия ташкилотлари қишлоқ хўжалик мутахассисларига бўлган талабни оширишлари лозим, токи улар ўз зиммаларидаги масъулиятни чуқурроқ ҳис этсинлар.

Бундан буён партия ва давлат интизомини мустаҳкамлаш, колхоз ва совхоз бошланғич партия ташкилотларининг давлат планларининг бажарилишидаги масъулиятини оширишимиз керак. Бунинг учун партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини янада оширишимиз, оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишлар қўламини кенгайтиришимиз, партия ташкилотлар сафини илғор колхозчилар ва совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалиги мутахассислари ҳисобига мустаҳкамлаб боришимиз лозим.

Омма ўртасида ҳар томонлама сиёсий ва ташкилий ишлар олиб боришни кенгайтириш, барча меҳнаткашлар эътиборини В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олишга қаратиш, социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши устидан пухта назорат ўрнатишимиз керак. Бу ўринда 1969 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш планининг бирмунча ошишини кўзда тутиб, бу вазифанинг муваффақиятли бажарилиши учун барча тадбирларни кўришимиз лозим.

Докладчи шуни таъкидладики, бу йил пахта йиғим-терими чўзилиб кетганлиги сабабли энди ғоят қисқа муддат ичида шудгорлаш ишини ниҳоясига етказиш тадбирларини амалга ошириш керак. Бунинг учун область қишлоқ хўжалик бошқармаси, «Узсельхозтехника»нинг область бирлашмаси, совхозлар трести, район ташкилотлари ва хўжалик раҳбарлари алоҳида ташкилотчилик ролини ўйнашлари лозим. Барча участкаларда иш узлуксиз давом этсин, бутун техника ва имкониятлар тўла сафарбар этилсин. Айни пайтда шудгор сифатига ҳам алоҳида эътибор беришимиз керак. Барча хўжаликларда узоғи билан 10 декабргача шудгорлаш ишини тез ва соз тугаллаб, келгуси йил мўл ҳосили учун мустаҳкам замин ҳозирлаш талаб этилади.

Парник хўжаликлари ишини ҳам тартибга келтириш керак. Эндиликда полиз в сабзавот ҳосили етиштирадиган ихтисослаштирилган бригада ва звенолар тузиш вақти келди. Бу масала билан алоҳида шуғулланиш мақсадга мувофиқдир.

«Узсельхозтехника» область бирлашмаси, колхоз ва совхозлар раҳбарлари қишлоқ хўжалик техникаси ремонти бўйича ишларни бошлаб юборишлари керак. Энди техника ремонтини дала ишлари бошлангунча чўзиб бориш керак эмас. Уларни ўз вақтида ремонтдан чиқариб, тўла сафга турғазиш талаб этилади.

Шу нарса сир эмаски, бир қатор хўжаликларда тракторлар, комбайнлар ва бошқа хил қишлоқ хўжалик машиналари ремонтининг чўзилиб кетаётганлиги туфайли экиш, экинларга ишлов бериш, ҳатто ҳосилни йиғиб-териб олишда ҳам агротехника қонун-қоидалари бузилаяпти. Улар ўз вақтида ўтказилмаяпти. Шаҳар ташкилотлари КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорларига амал қилиб, оталиқдаги колхоз ва совхозларни 1969 йил экиш кампаниясига тайёрлашда яқиндан ёрдам беришлари лозим.

Областимиз чорвадорлари олдида ғоятда улкан ва шарафли вазифа турибди. Улар моллар маҳсулдорлигини ошириш билан бирга туёқларни кўпайтиришлари ҳам керак. Бунинг учун озуқаларни сақлаш ва чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш алоҳида аҳамиятга эга.

Партия, совет қишлоқ хўжалик органлари, хўжаликлар раҳбарлари КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарори асосида чорвачиликни рентабель соҳага айлантириш бўйича қатор самарали тадбирларни ишлаб чиқишлари ва амалга оширишлари керак.

Қиш даври колхоз ва совхозлар учун кадрлар тайёрлаш ва малакаларини оширишда ғоят қулай пайтдир. Айниқса бу мавсумда механизатор кадрлар тайёрлашга алоҳида эътибор бериш керак. Механизаторлар бўш соатларда курсларда ва мустақил равишда ўз малакаларини оширишлари, машиналардан унумли фойдаланишни ўрганишлари зарур.

Область, район қишлоқ хўжалик бошқармалари, совхозлар трести бу йил кадрларни агрозоотехника ўқувига тўлароқ жалб этишлари лозим. Колхозчилар ва совхоз ишчиларининг ўқуви давомида уларни фан ютуқлари ва илғор тажриба билан яқиндан таништириш керак. Улр илғор хўжаликларда, пешқадам фермаларда бўлсинлар, ишлаб чиқариш новаторлари билан учрашиб, улар тажрибасини ўргансинлр.

Область партия комитети ўз навбатида қишки мавсумда колхоз раислари, совхоз директорлари, ферма мудирлари, хўжаликнинг бош мутахассислари ва цех партия ташкилотлари семинарини ўтказишни мўлжаллаяпти.

Колхозларда ҳисобот-сайлов йиғилишларининг яқинлашиб келаётганлиги учун ҳозироқ бу ишга пухта ҳозирланиш керак. Олдиндан иқтисодий конференциялар ўтказиш мақсадга мувофиқдир. Йиғилишларда колхоз правлениеси фаолияти чуқур анализ қилиниши, йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш тадбирлари кўрилиши, истиқбол йўллари белгилаб берилиши лозим.

Барча колхозларда колхозчилар билан ҳисоб-китоб тўғри йўлга қўйилиши, ижтимоий фондни кўпайтириш устида қайғуриш керак. Йиллик иш якунларига бағишланган йиғилишларни совхозларда ҳам ўтказиш мақсадга мувофиқдир.

КПСС Марказий Комитети октябрь Пленумининг қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш юзасидан белгилаган тадбирларини амалга ошириш бутун партия, бутун халқнинг ишидир. Бунинг учун барча партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари, шунингдек хўжалик органлари, областимизнинг барча меҳнаткашлари тер тўкиб меҳнат қилишлари лозим.

Партия ҳар доим навбатдаги юксалиш режаларини белгилар экан, бу тадбирларнинг бажарилишида, аввало кадрларга суянади. Бизнинг ишбилармон кадрларимиз олдимизга қўйилаётган муҳим ҳаётий вазифаларни бажаришга қодирдирлар.

Партия комитетлари раҳбарлик ишларига малакали кадрларни кўтариш, айниқса бу ишга илғор ишчилар, колхозчилар ҳамда аёлларни жалб этишга, уларнинг ўқуви билан конкрет шуғулланишга аҳамият бермоқлари лозим. Ҳаёт эндиликда кадрларнинг ленинча услубда иш юритишларини талаб қилаяпти.

КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми ғоявий-тарбиявий ишларни бутун чоралар билан, ҳозирги замон талаблари асосида олиб бориш лозимлигини алоҳида уқтирди. Бунинг учун кадрлар маркча-ленинча назарияни пухта эгаллашлари керак. Барча меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан коммунизм ишига садоқат руҳида тарбиялаш лозим.

Партия комитетлари, барча бошланғич партия ташкилотлари идеология иши билан конкрет шуғулланишлари керак. Марксизм-ленинизм ғояларининг кучи ва қудратини моҳирлик билан кўрсата билиш, совет халқи эришаётган тарихий ғалабаларни кишилар кўз ўнгида намоён этиш, ленинча миллий сиёсат тантанаси, капитализмдан социализмнинг афзаллигини кўрсата билиш керак. Бутун чоралар билан сиёсий жанговарликни оширайлик, буржуа идеологиясига қарши курашайлик.

Идеология соҳасидаги фаолиятимизда КПСС Марказий Комитетининг «В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик тўғрисида»ги қарори асос бўлиши керак. Шу муҳим сиёсий ҳужжатга таянган ҳолда меҳнаткашларнинг сиёсий ва меҳнат активлигини оширайлик. Бу билан биз КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорларини амалга ошириш йўлида катта одим ташлаган бўламиз.

Доклад юзасидан музокарада биринчи бўлиб Оққўрғон район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **С. Тоиров** сўзга чиқди.

— Районимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари, — деди у, — барча совет кишилари қатори КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорларини якдиллик билан маъқулламоқдалар. Партиямиз бизга қишлоқ хўжалигини юксалтиришнинг янги-янги йўлларини кўрсатиб бермоқда. Бу ғамхўрликдан руҳланган деҳқонларимиз пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтириш ва унинг таннархини арзонлаштириш учун курашадилар.

Бу йил об-ҳаво шароити ноқулай келишига қарамасдан қийинчиликларни мардонаворлик билан енгган деҳқонларимиз пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажардилар. Шунингдек, давлатга каноп, шоли, сут, гўшт топшириш планлари ҳам бажарилди. Кўпгина хўжаликлар юқори кўрсаткичга эришдилар.

Лекин эришилган ютуқлар бизни тўла қаноатлантирмайди.

КПСС Марказий Комитети октябрь Пленумида қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини оширишда минерал ўғитлардан унумли фойдаланиш тўғрисида муҳим кўрсатма берилди. Ҳар бир колхоз, ҳар бир совхоз ишни ана шу кўрсатмалар асосида ташкил этмоқда.

Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, текислаш, вилтга қарши кураш соҳасида ҳам зарур тадбирларни амалга ошириш талаб этилади. Районимизда ғўзани кенг қаторлаб ўстириш кўп йиллардан буён тажриба қилиб келинмоқда. Бу яхши натижа бераётир. Бироқ, кенг қаторлаб ўстирилган ғўзаларни парвариш қиладиган техника етишмайди.

Район қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети XIV пленуми қарорларини оғишмай амалга ошириб янги йилда янги ютуқларни қўлга киритиш учун курашадилар.

Бу йил Бўка райони пахтакорлари далаларда алоҳида жасорат кўрсатдилар. Натижада пахта тайёрлаш плани бажарилди. «Октябрь 40 йиллиги», «Гулистон», Калинин номли, Жамбул номли колхозлар планнинг бажарилишига айниқса, катта ҳисса қўшдилар.

Бироқ, район бўйича ўтган йилдагига нисбатан 7 минг тонна кам пахта топширилди. Ҳосилдорлик ҳам анча паст бўлди. Кўпгина колхозлар бўлим ва бригадалар маррага етолмай қолдилар. Ҳозирги кунда ҳар бир пахтакор, ҳар бир мутахассис ана шу соҳада йўл қўйилган камчиликларни атрофлича таҳлил қилиб, келгуси йил режаларини тузиб чиқмоқда.

— Районимизда ялпи пахта ҳосилини кўпайтириш учун бир қатор муаммоларни ҳал қилиш керак, — деди ўз сўзини давом эттириб район ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи **К. Содиқов.** — Хусусан «Кўкорол» совхозида катта ташкилий ишлар олиб бориш талаб этилади. Ахир бу совхоз ташкил этилгандан буён планни бажармай келяпти. Ҳосилдорлик 8-10 центнердан ортмайди. Бунинг сабаби шуки, совхозда уй-жой масаласи ҳал қилинмай келяпти. Ишчиларга ҳар тарафлама шароит яратиб берилмаган.

Шунингдек, Вахрушев номли узумчилик совхози ҳам беш йилдан буён планни бажармайди.

Нотиқ мелиорация ва ирригация ишларини ҳар жиҳатдан жонлантириш, шўр ювиш ишларини илмий асосда ташкил этиш тўғрисида олимлар билан тажрибакорларнинг ҳамкорлигини кучайтириш кераклигини таъкидлади.

— Халқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида бирмунча ютуқларга эришдик, — деди Янгийўл район партия комитетининг биринчи секретари **А. Алимов,** — бу йил катта қийинчиликларни енгишга тўғри келди. Май ойининг иккинчи ярмида 7 минг гектардан ортиқ ерга чигит қайта экилди. Вилт касаллиги неча-неча гекатрлаб ердаги ғўзаларни зарарлади. Бирок унга қарши кураш соҳасида олимларимиз томонидан кўрилаётган тадбирлар яхши натижа бермаётир.

Хўжаликларимизда алмашлаб экиш ҳам суст жорий қилинаётир.

Бизда янги ерларни ўзлаштириш имкониятлари кам. Лекин шунга қарамасдан айрим ташкилотлар томонидан суғориладиган ерлар талон-торож қилинаётганлиги бизни ташвишлантирмоқда. Ер — катта бойлик. Шундай экан, унинг талон-торож қилинишига йўл қўймаслигимиз керак.

КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг XIV пленуми қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари олдига янги-янги вазифаларни қўйди. Ҳар бир хўжалик ўз ишини октябрь Пленуми қарори асосида ташкил этиб, янги ютуқларни қўлга киритиш учун курашмоқда.

Биз ҳар бир хўжалик, ҳар бир бригада, қолаверса ҳар бир звено бўйича хўжалик йили якунларини пухта таҳлил қилиб, йўл қўйилган камчиликларнинг сабабларини атрофлича ўрганиб чиқмоқдамиз.

Колхозларда келгуси йил ҳосили учун тайёргарлик ишлари қизитиб юборилди. Янги йилда ўтган йилги камчиликларнинг сира такрорланмаслиги учун курашамиз.

Минбарда «Ташсельмаш» заводининг директори **И. Х. Мусин.** У Меҳнат Қизил Байроқ орденли завод коллективининг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳамда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг пахта териш машиналари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ҳақидаги қарорини амалга ошириш, заводни реконструкция қилиш ва янги филиаллар қуриш масалаларини ҳал қилиш соҳасидаги вазифалари ҳақида сўзлади.

Келгуси йилнинг ўзидаёқ корхона икки қаторликка айлантириб ҳисоблаганда 3 мингтадан кўпроқ пахта териш машинасини ишлаб чиқариши зарур. Ундан кейинги йилларда ҳам пахта териш агрегатлари тайёрлаш кўпайиб боради.

Белгиланган вазифани муваффақиятли бажариш учун пахта териш машиналарининг муҳим ишчи органлари ҳисобланган шпинделлар ва барабанларини тайёрлашни кўпайтириш тадбирлари ҳам белгиланмоқда. Янги конструкциядаги чўткалар ишлаб чикариш ҳам ўзлаштирилади. Яқинда бўлиб ўтган актив йиғилишида ана шу соҳадаги қилинадиган ишлар тўғрисида келишиб олинди ва муҳим тадбирлар ишлаб чиқилди.

— Ҳозирги кунда ҳамма ерда КПСС Марказий Комитети октябрь Пленуми қарорлари қизғин муҳокама қилинмоқда, — деди Ўрта Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **А. Мираҳмедов,** — сиёсий ташкилотчилар, сиёсий ахборотчилар Пленум қарорларининг нақадар муҳимлигини ва ундан келиб чиқадиган вазифаларни ҳар бир қишлоқ аҳлининг онгига чуқур сингдириш учун курашмоқдалар ва шу асосда янги тадбирлар ишлаб чиқилмоқда.

Бу йил районимиз пахтакорлари маррага етолмай қолдилар. Пахтанинг сорти ҳам анча пасайиб кетди. Тўғри, об-ҳаво ҳам пахтачилик учун анча ноқулай келди. Лекин планнинг бажарилмай қолишида партия ва совет ташкилотлари, бошланғич партия ташкилотларининг ҳам айби бор.

Биз ғўзанинг ривожланишида қолоқликни тугатиш билан боғлиқ бўлган ишларни кўнгилдагидек олиб боролмадик. Об-ҳаво инжиқликлари олдида кўп ҳолларда ожизлик қилдик. Булар келгусидаги ишларимиз учун катта сабоқ бўлади.

Нотиқ Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш ва Тошкент қишлоқ хўжалиги институтларига қарашли бўлган ўқув-тажриба хўжаликларида пахтадан жуда кам ҳосил олинаётганлигини, экин майдонлари асоссиз равишда камайтириб юборилганлигини, сарфланаётган катта-катта маблағлар ўзини оқламаётганлигини қаттиқ танқид қилди. Шунингдек у «Горняк» совхозида ҳам ерлардан рационал фойдаланиш тадбирларини ишлаб чиқиш зарурлигини айтди.

— Докладчи ва музокарада сўзга чиққан ўртоқлар, — деди область пахтачилик совхозлари трестининг бошлиғи ўртоқ **И. Сотиболдиев,** — совхозлар ишидаги камчиликларни ҳаққоний равишда танқид қилиб ўтдилар. Ҳақиқатан ҳам кўп хўжаликларимизда ишлаб чикаришга малакали раҳбарлик қилинмади. Шунинг учун улар планни бажара олмадилар. Совхозлар тресті бўйича давлатга 6800 тонна пахта кам етказиб берилди. Бунда бизнинг ҳам айбимиз катта.

Совхозларда уй-жой ва маданий-маиший хизмат кўрсатувчи объектлар қурилишини ҳар жиҳатдан тезлаштириш керак. Бироқ, пудратчи ташкилотлар бу соҳада планни барбод бермоқдалар.

Ҳар бир совхозда сув хўжалиги ишлари билан бирга граждан қурилишини ҳам қўшиб олиб бориш мақсадга мувофиқдир.

Деҳқончилик маданиятини ошириш ҳақида ҳам чинакамига қайғуриш керак.

Докладчи совхозларда бўлим бошлиқларини танлашда камчиликка йўл қўйилганлигини тўғри танқид қилди. Ахир, ҳозирги совхоздаги ҳар бир бўлим бир колхоз даражасида. Шундай экан, бўлимларни бошқариш учун малакали ва ишнинг кўзини биладиган кадрлар танланиши керак.

Трест коллективи ўз ишини октябрь Пленуми қарори асосида ташкил этиб, йўл қўйилган камчиликлардан тегишли хулоса чиқариб, келгуси йил учун қизғин тайёргарликни бошлаб юборади.

— КПСС Марказий Комитети октябрь Пленумида кимёвий ўғитларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш алоҳида таъкидланди, — деди ўз сўзида Олмалиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **В. Мухамедов.** — Дарҳақиқат партия ва ҳукуматимизнинг катта ёрдами туфайли минерал ўғит ишлаб чиқариш тобора кўпаймоқда.

В. И. Ленин номли Олтинтопган кон-металлургия комбинати базасида улкан химия заводи қуриш иши бошлаб юборилди. Заводда янги турдаги аммофос ўғити ишлаб чиқарилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Олмалик химия заводи қурилишини тезлаштириш ҳақидаги қарорида завод қурилишидаги камчиликлар атрофлича кўрсатилди. Республика ҳукумати Олмалик химия заводини шу вақтгача сира кўрилмаган муддат — бир йилда қуриб битказишни топширди.

Шаҳар партия комитети, «Алмаликсвинецстрой» тресті партия комитети Олмалиқ химия заводи қурилишини келгуси йилда қуриб фойдаланишга топширишни ўзлари учун катта имтиҳон деб биладилар. Ҳозирги пайтда бошқармаларнинг партия ва касаба союз ташкилотлари, бир-бирлари билан ҳамкорликда ишлаб, қурувчилар ўртасида ўзаро социалистик мусобақани кенг авж олдириш, қурилиш объектлари учун малакали кадрлар танлаш масалалари билан астайдил шуғулланмоқдалар.

Бинокорларимиз шаҳримиздаги Олмалик химия заводини белгиланган муддатда қуриб тугаллаш учун барча куч ва ғайратларини сафарбар қиладилар.

Тошкент қишлок хўжалиги институтининг ректори **А. Имомалиев** октябрь Пленуми қарори муносабати билан кишлоқ хўжалигини юксалтириш соҳасидаги янги вазифаларни ҳал қилишда олимлар билан тажрибакорларнинг ҳамкорлиги муҳим аҳамиятга эга эканлиги тўғрисида гапирди.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Рашидов** нутк сўзлади.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитети инструктори **В. Е. Яковлев** қатнашди.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Яқинда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети совет милициясини янада мустаҳкамлаш чоралари масаласини кўриб чиқдилар. Шу масала юзасидан қабул қилинган қарорда айтиладики, кейинги йилларда партия ва ҳукумат қонун бузувчилар билан курашни кучайтириш, бу ишда жамоатчиликнинг ролини ошириш, милиция, прокуратура ва суднинг фаолиятини яхшилаш борасида муҳим тадбирларни амалга оширдилар. Шу тадбирларнинг амалга оширилиши кўпгина шаҳар ва районларда ҳуқуқий тартибни мустаҳкамлашга ёрдам берди. Шу билан бирга коммунистик қурилиш манфаатлари партия, совет, жамоат ташкилотларининг ва маъмурий органларнинг жамоат тартибини мустаҳкамлаш масалаларига диққат ва эътиборни янада кучайтиришларини талаб қилади.

Ҳуқуқий тартибни ва қонунчиликни сақлаб туришда, социалистик давлат манфаатларини, совет гражданларининг бунёдкорлик меҳнатини, дам олиши ва қонуний ҳуқуқларини жиноий ҳамлалардан муҳофаза қилишни таъминлашда совет милицияси органлари муҳим роль ўйнайди. Совет милициясининг фахрли ва олижаноб меҳнати социалистик жамиятда юксак қадрланмоқда, унинг фаолияти кўпгина одамларнинг манфаатларига даҳлдор бўлиб, аҳоли билан доимий алоқа қилиб туриш шароитида ўтмоқда. Милициянинг ҳаракатлари ҳар қанча қаттиқ ва катъиятли бўлса ҳам, ҳамиша адолатли ва меҳнаткашлар кенг оммасига тушунарли бўлиши лозим. Милиция ходимлари жамоат ташкилотлари ва меҳнаткашларнинг коллективлари билан алоқани мустаҳкамлаб ва кенгайтириб боришлари, жамоат тартибининг бузилишини олдини олиш ишида уларнинг ёрдамига таянишлари лозим. Қарорда милиция ишидаги мавжуд камчиликларни йўқотиш зарурлигига эътибор жалб қилинади, милиция органлари зиммасига юклатилган масъулиятли вазифаларни муваффақиятли бажармоқ учун уларга тегишли шарт-шароит яратиб беришга қаратилган конкрет тадбирлар кўзда тутилади.

Иттифоқдош республикалар коммунистик партияларининг Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, меҳнаткашлар депутатлари ўлка ва область советларининг ижроия комитетларига, милиция органларининг ишини контроль қилиб туришни кучайтириш, партия ва ҳукуматнинг жиноятчилик билан курашни кучайтириш тўғрисидаги қарорларини бажариш ишида милиция органларининг ролини оширишга зўр бериб эришиш таклиф қилинди. Партия ва совет органлари милицияга талабчанликни ошириш билан бирга милициянинг обрўйини мустаҳкамлаш тўғрисида ҳар доим ғамхўрлик қилишлари лозим.

Милиция органлари кадрларини янада мустаҳкамлаш ва милициянинг халқ билан алоқасини кенгайтириш манфаатларини кўзлаб, меҳнаткашларнинг энг яхши намояндаларини, ўзларининг сиёсий ва ишчанлик фазилатлари жиҳатидан милиция органлари зиммасига юклатилган вазифаларни бажаришга лаёқатли бўлган, яхши ишлай оладиган ва саводли кишиларни милицияда ишлашга юбориш тадбирлари кўзда тутилади. Шаҳар ва район милиция органларига ходимларни қоида тариқасида, меҳнаткашлар коллективларининг тавсияларига биноан шу тавсия этилаётган кишиларни партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг йиғилишларида муҳокама қилиш йўли билан қабул қилиш тартибини ўрнатишга қарор берилди. Милиция органлари ўзларида ишлашга тавсия қилинган кишиларнинг милицияда қандай ишлаётганлиги тўғрисида шу кишиларни тавсия этган корхона, муассаса ва ташкилотларнинг жамоатчилигини хабардор қилиб туришлари мутлақо зарур.

Милиция ходимларининг аҳоли орасига бориб гапириб беришларини, гражданларни қизиқтираётган масалалар юзасидан уларни корхоналар, муассасаларнинг ўзида, шу гражданлар истиқомат қилаётган ерларда кабул қилишни ташкил этишни кенг равишда ўтказиб туриш зарур, деб топилди. Милиция органлари кўнгилли халқ дружиналари билан алоқаларини кучайтиришлари, малакали юристлар, педагогларни, матбуот, жамоат ташкилотларининг вакилларини жамоатчилик асосида милиция органларида ишлаш ва гражданларни қабул қилиш учун кенг равишда тортишлари лозим.

Меҳнаткашлар депутатларининг маҳаллий Советларига ва уларнинг ижроия комитетларига милиция органларининг ишига раҳбарликни кучайтириш, уларнинг фаолиятлари тўғрисидаги ҳисоботларни Советларнинг сессияларида ва ижроия комитетларнинг мажлисларида систематик равишда муҳокама қилиб туриш, милиция органларига хўжалик ва маданий-маиший эҳтиёжларни қондиришда активроқ ёрдам бериб туриш таклиф қилинди. Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари доимий комиссияларининг милиция органларининг меҳнаткашлар коллективлари билан алоқаларини мустаҳкамлаш ва қонун бузувчиликнинг олдини олишга доир ишларни ташкил этишни яхшилаш борасида милиция органларининг ишларини контроль қилиб туришда ва уларга ёрдам кўрсатишда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари доимий комиссияларининг ролини ошириш кўзда тутилади. Шундай тартиб белгилаб қўйилдики, бу тартибга кўра, участка милиция вакиллари меҳнаткашлар депутатлари шаҳар ва район Советларининг ижроия комитетларида тасдиқланиши лозим.

Газета ва журналларнинг редакцияларига радио ва телевидениега, нашриётларга, меҳнаткашлар орасида милициянинг обрўсини мустаҳкамлашга бутун чоралар билан кўмаклашишни назарда тутиб, милициянинг масъулиятли ва фахрли ролини, унинг халқ билан чамбарчас боғланганлигини атрофлича ёритиб бориш тавсия қилинди.

СССР Жамоат тартибини сақлаш министрлигининг ва унинг жойлардаги органларининг номи Совет давлати органлари системасида улар бажараётган ҳамма вазифаларни акс эттирмаётганлигини эътиборга олиб, СССР Жамоат тартибини сақлаш министрлигининг номини СССР Ички ишлар министрлиги деб ўзгартириш мақсадга мувофиқ, деб топилди. Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг жамоат тартибини сақлаш министрликларининг номлари иттифоқдош ва автоном республикаларнинг ички ишлар министрликлари деб ўзгартирилади, ўлка, область ижроия комитетларининг жамоат тартибини сақлаш бошқармаларининг номлари ўлка, область ижроия комитетларининг ички ишлар бошқармаси деб ўзгартирилади.

СССР Ички ишлар министрлиги ва унинг органлари олдига социалистик қонунчиликка жуда қаттиқ риоя қилиш асосида уларнинг ишини янада такомиллаштириш вазифаси қўйилди. Милициянинг ва СССР Ички ишлар министрлигидаги бошқа бошқармаларнинг шахсий составидан хизмат бурчини намунали адо этиш, ишда юксак интизом ва маданиятли бўлиш, совет кишиларини социалистик жамият қонунлари ва қоидаларига онгли равишда риоя қилиш руҳида тарбиялаш ишида ҳар бир ходимнинг ўз ролини чуқур тушуниб ишлаши талаб қилинади.

СССР Ички ишлар министрлигининг, иттифоқдош республикалар коммунистик партиялари Марказий Комитетларининг, ўлка, область, шаҳар ва район партия комитетларининг диққат ва эътибори милиция органларининг шахсий состави орасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш зарурлигига жалб қилинди. Милиция органлари учун мутахассисларни ўқитиш ва тайёрлашни яхшилаш кўзда тутилади. Қарорда милицияни техника воситалари билан таъминлашга ҳамда милиция ходимларининг ва СССР Ички ишлар министрлигининг бошка бошқармаларидаги ходимларнинг моддий таъминотини яхшилашга доир бир қанча чоралар белгилаб берилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети, шу белгилаб берилган тадбирларни амалга ошириш асосида партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, СССР Ички ишлар министрлиги ва унинг маҳаллий органлари мамлакатимизда жамоат тартибини яна ҳам мустаҳкамлашга эришадилар деб ишонч билдирдилар.

МЕҲНАТ ВА КОММУНИСТИК ТАРБИЯ

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

Коммунистик партиянинг тарихий XXIII съезди, КПСС Программаси ва Улуғ Октябрь 50 йиллиги тўйига бағишлаб ўтказилган тантаналар материалларида, шунингдек партиянинг яқиндагина бўлиб ўтган апрель (1968) пленуми қарорида совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялаш вазифалари энг ҳаётий вазифалардан бири сифатида таъкидланади.

Дарҳақиқат, ҳамма совет кишиларини коммунизм руҳида тарбияламай туриб, коммунистик қурилишимизда кутилган натижаларга эришиб бўлмайди. Бинобарин, сиёсий тарбия шохобчалари, жумладан, матбуот ва нашриётимиз коммунистик тарбияга доир китоб ва рисолаларга ҳам кенгроқ ўрин бера бошлагани табиий ҳолдир.

Худди шу маънода фалсафа фанлари кандидати Карим Маҳмудовнинг «Ўзбекистон» нашриёти томонидан нашр этилган «Коммунистик меҳнат ҳаракати ва янги кишини тарбиялаш» (Ўзбекистон материаллари асосида) номли китобчаси диққатга сазовордир.

Мазкур китобча коммунистик тарбиянинг энг муҳим масалаларидан бирига бағишланган. Янги давр кишисини вояга етказишда коммунистик меҳнат ҳаракати жараёнидан фойдаланиш, бу ҳаракатни тарбиявий жараён билан боғлаш, меҳнатни моддий нозу-неъматлар яратувчи фаолиятгагина эмас, айни чоқда тарбиянинг таъсирчан воситасига ҳам айлантириш масаласига бағишланган.

Муаллиф ўз китобчасида коммунистик меҳнат ҳаракатининг объектив ва субъектив омиллари тўғрисида, бу ҳаракатнинг коммунизм қуриш мактаби, янги кишини тарбиялаш мактаби, муҳим тарбия воситаси эканлиги тўғрисида, таълим-тарбия билан меҳнатни узвий қўшиб олиб бориш шахснинг маданий ривожидаги асосий омиллардан бири эканлиги тўғрисида жиддий ва салмоқли фикр-мулоҳазалар юритади.

К. Маҳмудов ўз китобчасида қандай мавзу ёки мисолга мурожаат этишидан қатъий назар, уни коммунистик тарбия мавзусига бўйсундиришга ва жамиятимиз тараққиётининг ички қонунлари билан изоҳлашга интилади. Бу хусусият мазкур фалсафий-сиёсий китобчанинг мантиқан изчил ва бир бутунлик касб этишини таъминлаган. К. Маҳмудовнинг тадқиқ асосида талқин этишича, коммунистик меҳнат ҳаракатини юзага чиқарган омиллар қуйидагилардир:

1) ишлаб чиқариш воситаларининг умумий-ижтимоий, яъни социалистик характерга эга эканлиги; 2) саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини кенг кўламда электрлаштириш, механикалаштириш, автоматлаштириш; 3) социалистик мусобақанинг қирқ йиллик тарихий тажрибага эга эканлиги; 4) социалистик фан ва маданият соҳасида эришилган ютуқлар; 5) халқ моддий фаровонлигининг тобора ўсиб бораётганлиги; 6) иш куни ва иш ҳафтасининг қисқараётганлиги.

Бироқ санаб ўтилган омилларнинг баъзилари, хусусан, олтинчиси кўпроқ сабаб-омил эмас, балки натижа-омилдир. Албатта, эндиликда натижа-омил яна сабаб-омилга айланиши мумкин. Бу омилларнинг деярли барчаси файласуфимиз томонидан «объектив омиллар» деб изоҳланади.

Лекин, бу ўринда биз ҳар қандай объектив омилни ижтимоий-субъектив омиллар билан узвий бирликда ва тақозадорликда олиб қарашга мажбурмиз. Гап жамиятда фақат мутлақ объектив омилнинг бўлиши мумкин эмаслигидагина эмас. Асосий гап социалистик мусобақанинг қирқ йиллик тарихий тажрибаси, социалистик фан ва маданиятнинг оламшумул ютуқлари ва халқ моддий фаровонлигининг тобора ўсиб бориш жараёнларини субъектив томонсиз, субъектив мазмунсиз, қисқаси, субъектив омилсиз тасаввур этиш мумкин эмаслигидадир. Бунда объективлик билан субъективлик диалектик бирликни ташкил этади, яъни объективликда субъективлик бор ва аксинча субъективликда эса объективлик бор. Зотан, фикр-мулоҳаза тарих, жамият ва тарбия хусусида бормоқда.

К. Маҳмудов бу борадаги фикрни шундай изоҳлайди: «Объектив омилларга субъектив омиллар қўшилиши натижасида мусобақанинг бу янги шакли (коммунистик меҳнат ҳаракати — М. Н.) рўёбга чиқади. Бинобарин, субъектив омилларни анализ қилиш ҳам катта аҳамиятга эга», яъни: «Объектив омиллар нечоғлик муҳим аҳамиятга эга бўлмасин, ўзи алоҳида, субъектив омилларсиз коммунистик меҳнатни ярата олмайди». Бу, энди маълум хулосалардир.

Муаллиф субъектив омиллар деганда, юксак ғоявийлик, ижтимоий меҳнат ролини англаш, меҳнат интизомига риоя қилиш, меҳнатда фаолликка эришиш ва ташкилотчи бўла олиш, ташаббускорлик, омилкорлик ва қаҳрамонлик каби қатор хусусиятларни тушунади. Лекин, К. Маҳмудов фикрича, «моддий рағбатлантириш ҳам, маънавий тақдирлаш ҳам субъектив омил эмас, балки объектив омилдир». Назаримизда, бу хулоса унча ишонтирарли чиқмаган.

Китобчанинг энг қизиқарли, сермулоҳаза ва сермисол бобларидан бири «Коммунистик меҳнат ҳаракати-коммунизм қуриш воситаси ва янги кишини тарбиялаш мактаби» сарлавҳали бобидир. Бунда асосан коммунистчасига яшаш, ишлаш ва ўқиш хусусида гапирилади. Фалсафий фикрлар ва хулосалар бевосита коммунистик қурилиш фронтларидан келтирилган янги, ҳаётий мисоллар билан мустаҳкамланади.

Чунончи, китобда Фарғона область Охунбобоев районидаги «Коммунизм» колхози, «Москва-Сортировочная» депоси, Андижон областидаги «Совой» совхози, Тошкент вагон-ремонт заводи, Янгийўл гўшт корхонаси, Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлик заводи каби ишлаб чиқариш жойларидан кўплаб мисоллар келтирилган. Гоҳо мисоллар кўпайиб, меъёридан ортиб кетса-да, бу боб публицистик пафос билан ёзилган.

Юқоридаги айрим камчиликлардан қатъий назар, доцент Карим Маҳмудовнинг «Коммунистик меҳнат ҳаракати ва янги кишини тарбиялаш» номли китобчаси зарур, фойдали, илмий рисолалардандир.

Маҳмуджон НУРМАТОВ.

Мастер ёрдамчиси Шокарим Мансуров янги юқори унумли машиналарни тез ва соз ўрнатишда бошқаларга намуна бўлиб келмоқда. Тошкент трикотаж фирмасининг тўқув цехи коллективи эришаётган ютуқларда унинг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ҲАРБИЙ БИЛИМЛАР ОММАГА

Пойтахтдаги автомотоклуб залида ҳарбий билимларни пропаганда қилиш ва ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш масалаларига бағишланган республика семинар-кенгаши бўлиб ўтди.

Семинар кенгашни Туркистон ҳарбий округи Сиёсий бошқармаси, республика ҳарбий комиссариати, ДОСААФ жамияти, граждан мудофаа штаби ва Ўзбекистон «Билим» жамияти ўтказди.

Икки кун давом этган бу семинар кенгашда «В. И. Лениннинг давлат мудофаасини ташкил қилишдаги роли», «Совет Қуролли Кучларининг тарихий аҳамияти», «Ҳарбий билимларни пропаганда қилиш ва ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш вазифалари», «Умумҳарбий Қонун мажбуриятлари ва унинг Совет Иттифоқи Мудофаа қудратини мустаҳкамлашдаги аҳамияти», «Граждан мудофааси ва ракета-ядро уруши», «Ҳарбий ватанпарварлик тарбияси ва матбуот» деган темаларда лекциялар ўқилди.

Шунингдек, тингловчилар семинар кенгаш давомида бадиий-ҳужжатли кинофильмлар кўришди, ўзаро тажриба алмашишди.

„МОСКВИЧ" МУБОРАК

Тошкентдаги Октябрь райони Ҳамза кўчаси 17-тупик 25-уйда истиқомат қилувчи Мирсолих Мирсодиқов шу йилги 5-чиқариш пул-буюм лотереясидан ўн дона сотиб олган эди. Ана шу лотереянинг бири 091 сериядаги 40570 сонли билетига «Москвич» енгил автомашинаси чиқди.

Х. ТОЖИБОЕВ.

ИНСТИТУТ ПОЧТАСИДАН

ЖАҲОНГА МАШҲУР

«Ўсимлик моддалари химияси институти кўпдан бери дунёга машҳурдир. Баракали натижалар бераётган комплекс тадқиқотларга завқим келади».

Г. ГЕРТИГ,
химия фанлари доктори.
(ПОЛЬША).

Ҳа, гап ўз тадқиқотлари билан мўъжизакор фан хазинасига ажойиб дурдоналар қўша олган, самарали жўшқин ижодий фаолияти учун Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланган Ўсимлик моддалари химияси институти ҳақида бораяпти. Бу йирик тадқиқот ўчоғи Совет Иттифоқи ва чет эллардаги кўпгина муассаса ва илмий ташкилотлар билан ижодий алоқа боғлаган.

«...Катта раҳмат! Сизнинг доригиз зўр малҳам бўлди». Бу — япон оналарининг совет олимларига йўллаган миннатдорчилик мактублари эди. Хатлар Тошкент химиклари адресига келарди.

Дарвоқе, Японияда полиомиелит эпидемияси тарқалган йили эди. Минг-минглаб болалар касалликдан қийналар, уларга ёрдам беришнинг деярли иложи йўқ. Ўша оғир кунларда СССРдан юборилган дори-дармонлар беморлар дардига малҳам бўлди. Ўсимлик моддалари химияси институти лабораторияларида ҳосил қилинган янги дори ҳам Японияга олиб борилган эди.

«Ҳурматли кимёгар олим! Сизнинг химия фани тараққиётига қўшган ҳиссангиз жуда катта. Бу билан биз ҳам фахрланамиз. Немис табииёт тадқиқотчилари академиясининг аъзоси қилиб сайланганлигингиз билан Сизни муборакбод этамиз...

Германия Демократик республикасидаги немис табииёт тадқиқотчилари академиясининг президенти профессор К. Мотес».

Ахир, жаҳонга донг таратган Чарлз Дарвин, Цельсий, Гумбольд каби машҳур олимлар ана шу академиянинг аъзолари бўлишганди. Бугун эса ўзбек олими ҳам бундай фахрли ном эгаси!

Қандай яхши! Яхши гапнинг учқур қаноти бўлади деганларидек, академик Собир Юнусовнинг шахсий номига келган бу табрик хатидан ўзбек олимлари тез воқиф бўлдилар. Ҳамкасблар қутловлари ёғилиб кетди. Собир ака бўлса: «Бу, шахсан менга юксак ишонч бўлса ҳам, ҳамкасбларим самарали меҳнатига берилган муносиб баҳодир» дерди уларга жавобан.

Германия Демократик Республикаси, Австрия, Швейцария ва бошқа мамлакатлардаги йирик тадқиқотчиларни ўз сафига бирлаштирган бу илм-фан марказининг аъзоси сифатида С. Юнусов кейинги йилларда анча иш қилди, ўсимликлардан қатор янги алкалоидлар ажратиб олди.

Европанинг Цюрих шаҳрида чақирилган жаҳон химик олимларининг йиғинига Собир Юнусович ҳам лутфан таклиф этилди. Илмий йиғинда олим немис тилида «Алкалоидлар химияси устидаги тадқиқотлар» деган мавзуда мазмунли доклад қилди.

Яна хатлар, телеграммалар... Америка Қўшма Штатларидан, Буюк Британиядан, Франциядан, Янги Зеландиядан, Австралиядан ёзилган мактублар...

Бир неча жумладан иборат қисқа бу мактубларнинг ёзилиш тарихи бор, албатта. «Советский союз» журналида институт олимларининг ажойиб кашфиёти тўғрисида мақола ёритилди. Алкалоид ҳосил қилишда етакчи ўрин тутган илмий муассасанинг ютуғи Москва радиоси орқали чет элларга ҳам эшиттирилди.

Швейцарияда чиқадиган «Медицина ва гигиена» журналининг бош редактори П. Ренчник бундай деб ёзади:

«Жаноб Президент! Мен Швейцария медик олимлари делегацияси билан 1954 йилда Сизнинг академиянгизда бўлган эдим. Яқинда матбуотда ўзбек кимёгар олимларининг яратган янги дориси ҳақида мақола босилди. Бу янгилик Европада, айниқса Швейцарияда катта қизиқиш уйғотди. Ана шу янгилик ҳақида ахборот беришингизни, лозим топсангиз ўша доридан намуна юборишингизни илтимос қилардим...».

...Мана, халқаро почтага келган кейинги мактублардан яна бири. Англия қироллик жамияти ўтган йили Собир Юнусовни ўз мамлакатига таклиф этди. Табиий бирикмалар тадқиқоти бўйича лекциялар ўқиш мақсадида қилинган бу илтимос бажонидил қабул қилинди.

Институт халқаро почтасига яна кўплаб мактуб ва телеграммалар келаверади. Чунки, ўзбек кимёгар олимларининг қўлга киритаётган ижодий ютуқлари жаҳон фанига янгиликлар бўлиб қўшилмоқдаки, уларнинг чет элларда ҳам эътибор топиши турган гап.

А. АЛИЕВ.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

ЖАНГЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

ХАНОЙ, (ТАСС). Вьетнам Информация агентлиги Озодлик агентлиги маълумотларига асосланиб хабар беради: Жанубий Вьетнам халқ озодлик қуролли кучларининг жангчилари Америка босқинчилари ва Сайгон қўғирчоқ ҳукумати қўшинларига қарши жанговар операцияларни давом эттирмоқдалар. Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Тхиенгон районида (Тайнинь вилояти) 8 ноябрдан 22 ноябргача икки ҳафта давомида олиб борган жангларда душманнинг 500 га яқин солдат ва офицерини сафдан чиқардилар, 18 вертолетни уриб туширдилар ва шикастлантирдилар, кўп миқдорда ҳарбий аслаҳа-анжомни қўлга туширдилар.

Ватанпарварлар 16 ва 17 ноябрда Куангнгай вилоятида душман позицияларига дадил ҳужум қилиш натижасида душман солдатларидан 100 дан кўпроқ киши ўлдирилди ва ярадор қилинди ҳамда Американинг 5 самолёти уриб туширилди.

МАЛИДАГИ АҲВОЛ

БАМАКО, (ТАСС). Мали миллий озодлик ҳарбий комитети Малининг собиқ президенти Модибо Кейта ва мамлакатнинг бошқа сиёсий раҳбарлари ҳозир ҳибсда сақланаётганликларини маълум қилди. «Бу шахсларнинг тақдиридан халқ ўз вақтида хабардор қилинади», — деди Мали радиоси.

Радионинг хабарида яна шундай дейилади: Мали миллий озодлик ҳарбий комитети шу комитетнинг 27 ноябрдаги қарорига биноан «Мали меҳнаткашлари миллий союзи ва унинг раҳбар органлари тарқатиб юборилди», деб эълон қилинди. Шунингдек, Мали меҳнаткашлари миллий союзининг мамлакат корхоналаридаги маҳаллий-миллий бирлашмалари ва ташкилотлари ҳам тарқатиб юборилди. Миллий касаба союзлари, дейилади Мали радиосининг хабарида, Мали миллий озодлик ҳарбий комитетининг қарорига мувофиқ дарҳол муваққат маслаҳат комитетлари тузишлари лозим. Маслаҳат комитетига кимлар киритилишини мамлакат муваққат ҳукуматининг тегишли министрлари белгилашлари лозим.

БУХАРЕСТДАГИ КЕНГАШ

Бирлашган қўмондонликнинг планига биноан 1968 йил 26 ноябрдан 29 ноябргача бўлган вақт ичида Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар армиялари раҳбар составининг кенгаши бўлиб ўтди.

Кенгашга Варшава шартномасига аъзо бўлган давлатлар бирлашган қуролли кучларининг бош қўмондони Совет Иттифоқи Маршали И. И. Якубовский раҳбарлик қилди.

Кенгашда қўшинларни жанговар тайёрлаш қандай ўтказилаётганлиги ва Варшава шартномасида қатнашувчи мамлакатлар мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлашга доир актуал масалалар қараб чиқилди.

Кенгаш қатнашчилари қўшинларни қисмларни ва ҳарбий билим юртларини бориб кўрдилар. Румыния Социалистик Республикаси қуролли кучлари турларида ўтказилган машқлар ва намунали машғулотларда ҳозир бўлдилар.

Румыния Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Румыния Социалистик Республикаси Давлат кенгашининг Раиси Николае Чаушеску республиканинг бошқа раҳбарлари билан бирга бирлашган қуролли кучларнинг бош қўмондони Совет Иттифоқи Маршали И. И. Якубовскийни, бирлашган қуролли кучлар штабининг бошлиғи армия генерали С. М. Штеменкони ва Варшава шартномасида қатнашувчи мамлакатлар армиялари делегацияларининг раҳбарларини қабул қилди.

Қабул маросими самимий, дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

КУРАШАЁТГАН ҚИТЪА

Ер юзидаги барча тинчликсевар халқлар ҳар йили 1 декабрда Африка озодлиги учун кураш кунини катта байрам сифатида нишонладилар. Бу кун Осиё — Африка халқлари ҳамкорлиги ташкилоти доимий секретариати таклифига биноан байрам қилинмоқда.

Буюк Африка қитъасида мустақил давлатларнинг сони йил сайин кўпайиб бораётир. Ҳозирга қадар қитъанинг 90 процентдан ортиқроқ майдондаги халқлари мустамлака кишанларини парчалаб ташлаб, мустақил ҳаёт йўлига чиқиб олдилар.

Бироқ, мустамлакачилар осонликча чекинаётганлари йўқ. Улар қитъа бойлигини қўлда сақлаб қолиш учун қаттиқ ҳаракат қилмоқдалар, ҳар қандай имконият ва усулларни ишга солмоқдалар. Лекин, мустамлакачилар ўйлаб топаётган мустамлакачиликнинг турли формалари эндиликда иш бермай қўйди. Африка халқи уларнинг ҳийла-найрангларига тезда тушуниб олмоқда ва ўз вақтида зарба бермоқда.

Дарҳақиқат, Африка жуда бой қитъадир. Унинг битмас-туганмас бойлиги ҳамда арзон ишчи кучининг кўплиги империалистик давлатларнинг бу ерга келишига асосий сабаб бўлган эди. Африка қитъаси олмос, олтин, кобальт, мис, хром, темир рудаси, кўмир, нефть ва бошқа кўп ер ости бойликларига эгадир. Бу ерда темир рудасининг запаси 2 миллиард тонна, кўмир запаси эса 100 миллиард тоннани ташкил этади.

Африкада ғоят муҳим стратегик аҳамиятга эга бўлган уран запаслари мавжудки уни қазиб чиқариш бўйича қитъа капиталистик дунёда иккинчи ўринда туради.

Шу вақтгача экономиканинг муваффақиятли ривожланиши учун ғоят катта имкониятларга эга бўлган Африка 500 йил мобайнида мустамлакачилар ҳукмронлиги остида яшаб келди ва қолоқ қитъага айланиб қолди. Эндиликда Африканинг кўпгина мамлакатларида аҳоли турмуш даражаси жаҳонда энг паст ҳисобланади. Ишчилар жуда ҳам оғир шароитда кун кечирадилар. Африкалик пролетарларнинг иш ҳақи оқ танли ишчининг оладиган иш ҳақидан 15—20 марта, қитъадаги баъзи мамлакатларда эса 50 марта камдир. Мустамлакачи давлатлар асрлар давомида африкаликларни зулм исканжасида сақлаб келдилар. Қитъанинг беҳисоб бойликларини таладилар, бутун-бутун қабилаларни қириб юбордилар.

Бироқ, Африка халқининг озодликка бўлган қатъий ишонч ва ҳаракатини сўндира олмадилар. Африка халқи озодлик учун узоқ вақт кураш олиб борди. Бу кураш айниқса иккинчи жаҳон урушидан сўнг янада кучайиб кетди.

Агар 1956 йилда қитъада бор йўғи 5 та давлат мустақилликка эришган бўлса, Африка тарихига «Мустақиллик йили» номи билан кирган 1960 йилнинг ўзидаёқ 80 миллиондан ортиқроқ аҳолига эга бўлган 17 мамлакат: Сомали, Того, Нигерия, Камерун, Мали Республикаси, Малгаш Республикаси ва бошқа давлатлар озодликка эришди. 1966 йилга келиб, Африкадаги мустақил давлатларнинг сони 38 га етди. Бугунги кунда эса қитъадаги 40 мамлакат ўзини мустақил идора қилмоқда.

Ҳозирги даврда мустамлакачилик системаси шундай қаттиқ зарбага учраган бўлса ҳам, қитъанинг 30 миллионга яқин аҳолиси ҳамон мустамлака занжиридан қутилганича йўқ. Ангола, Мозамбик, Родезия, Жанубий Африка республикаси, «Португалия» Гвинеяси ватанпарварлари ўз мамлакатлари озодлиги учун курашмоқдалар.

Совет Иттифоқи бошлиқ социалистик мамлакатлар африкаликларга озодликни қўлга киритишда ёрдам беряптилар, иқтисодий мустақилликка эришиш, асрий қолоқликни тугатиш, маданиятни ривожлантиришда ҳам уларга яқиндан беғараз кўмаклашмоқдалар. СССРнинг дўстона ёрдами билан Африкада ўнлаб корхона ва объект, шу жумладан Бирлашган Араб Республикасида 100 га яқин, Ганада 17 та, Гвинеяда 20 га яқин объект қурилди. БАРдаги Асвон тўғонини барпо этишда мамлакатимизнинг хизмати катта.

Африка озодлиги учун кураш кунида Совет Иттифоқи халқлари қатори Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам барча африкаликларга тўла озодликка эришиш ҳамда экономика, фан ва маданиятни ривожлантириш йўлидаги курашда катта муваффақият тилайдилар.

И. УСМОНОВ,
Т. ФАЙЗИЕВ.

БОСҚИНЧИЛАРНИНГ БЕБОШЛИГИ

АММОН, (ТАСС). Исроилнинг оккупациячи маъмурияти Наблус, Женин, Тулкармадаги ва Иордан дарёсининг ғарбий соҳилидаги ана шу шаҳарлар атрофидаги ҳамма мактабларни ёпиб қўйди.

Аммонда чиқадиган «Ад-дифаа» газетаси оккупация қилинган территориялардан келган кишиларнинг гапларига асосланиб, Исроил маъмурлари ана шу чораларга қарши бирон бир намойиш ўтказиладиган бўлса унинг қатнашчиларидан ўч олинади, деб пўписа қилганликларини таъкидлайди.

Газетанинг яна хабар беришича, Наблус шаҳрида Исроилга қарши варақалар тарқатилганидан кейин Исроил қўшинлари шу шаҳарга бориладиган ҳамма йўлларни тўсиб қўйди. Газета шаҳарда, ҳаддан ташқари кескин вазият вужудга келганлигини ёзади. Наблусда комендантлик соати жорий этилган.

ФАЛАСТИН ПАРТИЗАНЛАРИНИНГ ҲАРАКАТЛАРИ

БАЙРУТ, (ТАСС). Араб партизанларининг «ал Фатоҳ» ташкилоти қўмондонлигининг бу ерда эълон қилинган ахборотида айтилишича, «Ал Фатоҳ» ташкилотининг бир группа партизанлари Сурияидан босиб олинган Голан тепалигидаги Исроил қўшинларининг позицияларига ҳужум қилганлар. «Партизанлар, — дейилади ахборотда, — Исроил қўшинлари орасига ёриб кириб, уларнинг қўшинларига ва техникасига катта талафот етказдилар».

Ахборотда яна бундай дейилади «Ал Фатоҳ» ташкилоти партизанларининг бошқа бир группаси Иордан дарёсидаги алленб кўприги яқинида Исроилнинг чегара постига ҳужум қилган. Шу операция натижасида бир танк яксон этилган, казармалар вайрон бўлган, Исроил солдат ва офицерларидан салкам 30 киши ўлдирилган ва ярадор қилинган. Партизанлар Бейсан водийсидаги Кфар Робин манзилгоҳига олиб борадиган йўлга мина жойлаб қўйганлар. Исроил солдатлари тушган машина шу миналарга дуч келиб портлаб кетган.

Ғарбий Европа мамлакатларида аёллар ўртасида футбол ўйини тобора кенг тарқалмоқда. Францияда чиқадиган «Экип» газетасининг хабарига қараганда, ҳозирги вақтда турли мамлакатларда 70 дан ортиқ аёллар футбол командаси бор. Бу клублар хотин-қиз футболчилари ўртасида махсус жаҳон чемпионати ўтказиш масаласини ўртага қўйишмоқда.

Яқинда Лиссабондаги стадионда Португалия биринчилиги учун футбол матчи бўлди. Португалиянинг машҳур «Бенфика» клуби футболчиларининг хотинлари ва қайлиқларидан ташкил топган команда «ФК Лондон» футбол клуби билан мусобақалашди. Аёллар ўйинига судьялик қилишни машҳур ҳужумчи Эйсебиодан илтимос қилишди. Бу мусобақа 3:1 ҳисобида «Бенфика» вакиллари фойдасига ҳал бўлди. Суратда: машҳур португалиялик футболчи Эйсебио ўйинни бошлашга тайёрланмоқда.

«КВИК» — АПН фотоси.

ДЎСТЛАРИМИЗ САНЪАТИ

ЦИРК

Тошкентда Литва цирки бир ойдан ортиқ вақтдан буён меҳмон бўлиб турибди. Шунга қарамай унинг томошабинлари кун сайин ортиб бормоқда. Бунинг боиси Литва цирки коллективининг оригинал ва ўзига хос номерларидир.

Литвада бўлган ҳар бир киши даставвал унинг классик шоираси Соломея Нерис ва ҳозирги машҳур шоир Эдуардис Межелайтис шеърларини эслайди, қадимий ва сокин Вильнюсни, мафтункор Нерис дарёсини, афсонавий Палангини ёдга олади.

Мен худди шундай кайфият билан меҳмонларимизнинг цирк томошаларини кўргани бордим. Бу хотиралар томошаларга учинчи, тўртинчи қайта борганимда ҳам тарк этмади.

Ўзбек цирки Литва цирки билан жуда кўп йиллардан бери ҳамкорлик қилади. Литвалик дўстларимиз Тошкентда шу туфайлигина кўп марта меҳмон бўлмаганлар. Литвада машҳур артист Қодир Ғулом таълим олган. Бу талантли артист ҳақида бир неча оғиз тўхталиб ўтмоқ кёрак. Қодир Ғулом туялар билан хилма-хил аттракцион ўйинлар кўрсатган машҳур санъаткор. Жаҳон цирк санъати ҳалигача бундай моҳир санъаткорни кўрмади, десак хато бўлмайди. Бу труппанинг асосчиси ва педагоги литвалик Владислав Константинович Душевский эди. У олти ёшдан бошлаб циркда қатнашган. 1900 йилларда бу труппада машҳур велофигурист Баранских, 1908 йилдан бошлаб эса акробатчи Азгартц ишлай бошлаганди. Кейинчалик унинг номи жаҳонга жуда машҳур бўлиб кетди.

Кейинчалик Душевский Ўрта Осиёда ишлади. Бу ерда ўзбек халқининг спорт ўйинлари ва саҳна томошаларини қизиқиб ўрганди. У ҳалигача элга манзур бўлиб келаётган Бухоро номери номли асарини яратди.

В. К. Душевский яхши артист бўлиш билан бирга ажойиб тарбиячи ҳам эди.

Ўтган йили бу цирк ветерани саксон ёшга тўлди. СССР халқ артисти Вл. Дуров бу ҳақда хотира ёзиб, цирк саҳнасига дастлабки қадамлар қўйган пайтида катта ёрдам бергани учун В. К. Душевскийга чуқур миннатдорчилик билдирганди. Шунингдек, Вл. Дуров ўз хотирасида Ўрта Осиёни, унинг меҳнаткаш халқини севиб қолган машҳур артист Қодир Ғулом ҳақида ҳам гапиради. «Қодир Ғулом» номли труппа Иттифоқ циркларида, жумладан Тошкентда ҳам ўз томошаларини тез-тез намойиш этмоқда.

Бугунги кунда Тошкентда ўз санъатини намойиш этаётган Литва цирк труппаси аслида 1930 йили ташкил этилиб. «Тонг» номи билан юритилар эди. Унинг асосчиси йўлбарс ўргатувчи Пранас Гудаускасдир. Афсуски, у кўп ўтмай цирк саҳнасида фожиали ҳалок бўлди.

Келгуси йили «Вильнюс» коллективи 25 ёшга тўлади. Ижодий коллективнинг режалари кўп. Тошкентликлар ҳам Литва артистларининг янгидан-янги изланишларининг гувоҳи бўлмоқдалар.

Биз циркнинг моҳир ижрочилари ҳақида тўхталиб ўтмоқчимиз. Литва ССРда хизмат кўрсатган артист Ядвига Рамаускене ўз шогирди Потирас билан ижро этган гимнастик машқлар. Литва ССРда хизмат кўрсатган артист Отинт Калужевичене Альгимантас Путрюс билан ҳавода ижро этган машқлар, кураш ва бошқа акробатик номерлар кўпчиликни мамнун этмоқда.

Учувчи акробатик машқларни намойиш этаётган Р. Стекин, К. Димеас, В. Дамашис, К. Забулпокионис ва В. Логиновларнинг маҳоратлари, изланишлари ҳам мақтовга лойиқдир.

Ўргатилган чўчқалари билан саҳнага чиққан В. Варякоеме жаҳон цирк саҳнасида янги саҳифа очди. Илгари кучукларни турли ишларни бажаришга ўргатган бу аёл, чўчқалар билан «ишлашга» ҳам эринмади. Саҳнага чиққан чўчқалар олов ҳалқадан сакрашади, аравачада ўз ўргатувчисини сайр қилдиришади ва ҳоказо... Финляндияда бўлиб ўтган гастроль вақтида матбуот бу номер ҳақида ҳайрат ва ажабланиш билан ёзган эди.

Литвалик меҳмонлар билан бирга айиқ ўргатувчи Иван Анисимов ҳам қатнашмоқда. Машҳур Валентин Филатовнинг бу шогирди тошкентликларга яхши таниш. У бундан илгари ҳам бир неча бор Тошкентга гастролга келиб ўз маҳоратини намойиш этган. Меҳмонларимиз труппасида ажойиб қизиқчи, масхарабозлар ҳам бор.

Бу ижодий коллективга ютуқлар тилаш билан бирга, Литва цирк санъаткорлари янги саҳна асарлари яратишларини истаймиз.

Тўлқин ОБИДОВ,
санъатшунослик фанлари кандидати.

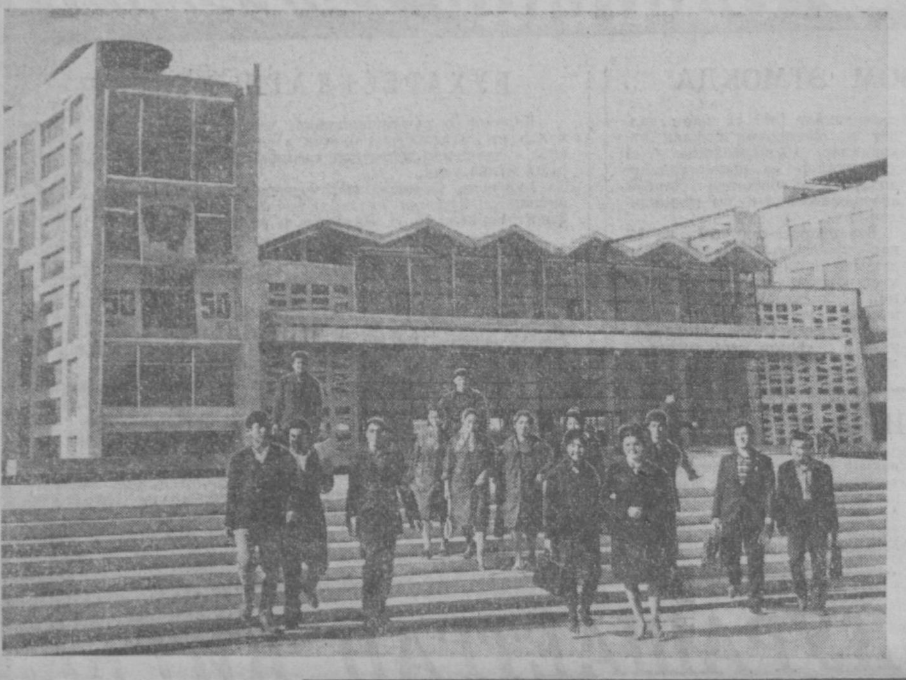

Яқинда В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети яна бир янги ўқув корпусига эга бўлди. Унда студентлар учун барча қулайликлар яратилган. Ўқув кабинетлари, лаборатория, лекция заллари мавжуддир. Суратда: университетнинг янги ўқув корпуси олдида.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

ХИЗМАТИ ЭЛГА МАНЗУР

«Оҳангарон» совхозидаги ошхона таклиф дафтарини варақлар экансиз, хўрандаларнинг бош ошпаз Тўра Назаров адресига ёзилган илиқ сўзларини ўқийсиз.

Ошпаз Тўра Назаров ишчиларнинг бу ҳурмати ва ишончини қозониш учун озмунча меҳнат қилгани йўқ. У ўз касбига зўр меҳри-муҳаббати туфайли шундай ҳурматга эришди.

У қарийб чорак асрдан буён совхоз ишчилари учун ширин ва лаззатли таомлар тайёрлаб бермоқда. У ҳар доим таомнинг мазали бўлиши, овқатланадиган залнинг ҳам шинам ва озода бўлиши учун ҳаракат қилади. Ошхонага кирган ҳар бир хўранда унинг ҳимматига, ширин гапига таҳсил ўқиб, мамнун бўлиб чиқади.

Ҳабибулла Турматов совхоз нонвойхонасига бундан ўн йил муқаддам оддий шогирд бўлиб кириб келган эди. Нонвойлик касбига ишқи тушган Ҳабибулла ана шундан буён совхоз ишчиларига ширин, мазали нон тайёрлаб бермоқда.

— Биз, — деб ҳикоя қилади совхоз механизаторларидан К. Йўлдошев, — Ҳабибулладан миннатдормиз. Гапнинг очиғи, Ҳабибулла нонвойхонага келгунча бунчалик ширин нон тайёрланмас эди.

Ҳабибулла Турматов совхоз ишчиларининг ҳурматини қозониш учун озмунча меҳнат қилгани йўқ. У ўз касбининг бутун сирларини тинмай ўрганиб борди. Шу вақт ичида Самарқанддаги малака ошириш мактабини ҳам битириб келди. Ҳозир у совхоз ишчиларига фақат ширин ва мазали нон етказиб бермоқда.

В. ВАРФОЛОМЕЕВ.

СПОРТ ХАБАРЛАРИ

ХОККЕЙ

Москвада Халқаро хоккей турнири ўтмоқда. Бу мусобақаларда Канада, Финляндия, СССР (иккита терма команда) хоккейчилари куч синашмоқдалар. Турнир келгуси йил бошида Стокгольмда ўтадиган жаҳон биринчилиги мусобақалари олдидан жиддий синов ҳисобланади.

Биринчи кун Финляндия ва Совет Иттифоқининг биринчи терма командаси учрашдилар. Ўйин 5:2 ҳисобида совет спортчилари фойдасига тугади. Якшанба куни майдонга Канада ва СССРнинг иккинчи терма командаси хоккейчилари чиқишди. Учрашувнинг биринчи бўлими 3:1 ҳисобида меҳмонлар фойдасига ҳал бўлди. Лекин шунга қарамай, совет хоккейчилари қолган вақт ичида ўйинни тенглаштириб, 4:3 ҳисобида ғалаба қозондилар.

Турнир эртага тугайди.

ФУТБОЛ

Мавсумни тугатган совет командаларидан айримлари чет элларга ўртоқлик учрашувлари ўтказиш учун жўнаб кетдилар. «Пахтакор» футболчилари эса Фарғона водийсига сафар қилишди. Ҳамшаҳарларимиз Наманганда иккита ўйин ўтказдилар. Маҳаллий «Умид» командаси билан бўлган биринчи учрашув 6:2 ҳисобида пахтакорчилар фойдасига тугади. Тўрақўрғон район «Москва» колхозининг «Ёшлик» футболчилари эса тажрибали рақиблари билан тенгма-тенг курашдилар. Қишлоқ спортчиларининг Бутуниттифоқ финал ўйинларида қатнашган бу команда «Пахтакор»ни 3:2 ҳисобида енгди.

(«Магазинларда 11—12 ёшдаги болаларга лойиқ шим топилмайди». Редакцияга келган хатдан).

—Олавер, болакай, аданг билан алмашиб кияверасизлар.

Бола: — Кейин «Бунақа сўзни қаердан ўргандинг?» деб ҳайрон ҳам бўлишади...

— Тавба эрталаб торттирганимда бир кило енгил эдим-ку?!

...Кулади-ю, индамайди.

СУД ҲУКМИГА ҲАВОЛА

Тун. Коинот сукунат денгизига чўмган. Мўътабар ёлғиз, келинлик уйида ҳомуш ўтирибди. Унинг кўзларидан қўрқув аломатлари сезилар, тиқ этган овоз юрагини ўйнатарди. Шу пайт ташқарида оёқ товуши эшитилди.

— Келяпти, ўша! — дея маъюс ўрнидан туради. Вужудини қўрқув босади: «Нима деб жавоб қилсам экан?!»

Адҳам маст ҳолда уйга кириб келади. Мўътабар унга пешвоз боради.

— Ўйладингми? — дўқ уради эри.

— Адҳамжон ака, ёш жонимга раҳм қилинг! Ахир, қандай қилиб ўз номусимни ерга букаман. Хўп, сирингизни ҳеч кимга айтмайман, дедим-ку.

— Гап битта!

— Бундан кўра ўлганим яхши.

— Ҳа-ҳа, ҳали шундайми, — Адҳам Мўътабарни шафқатсиз калтаклай бошлайди.

Адҳам бир неча дақиқа қийноқдан сўнг, Мўътабарни қўйиб юбориб, ташқарига чиқади. Мўътабар Нурматова ғамга ботади. Нима қилишини билмайди. Хаёл денгизи ёшлик йилларини эслатади.

Қани ўша дамлар, дугоналари билан совхоз далаларида эркин меҳнат қилиб юрган чоғлари, қани ўша олмазорлар, узумзорлар ичида тенгқурлари билан ўйнашиб-кулишиб юрган кунлар! Мана, энди эса тақдир маъсума қизни Маъруповлар хонадонига келтириб ташлади. У энди хонадоннинг хўрланган, камситилган келини.

Мўътабар Нурматова турмушга чиқиб, фақат бир ярим ойгина тинч-тотув яшади, шундан кейин кўзларидан ёш аримади, кун сайин ранги-рўйи сомондек сарғайиб, ориғлаб кетаверди. Бу хонадонда чекаётган алам-ситамларини, бошида синаётган калтак азобини ҳеч кимга айтмай, ичига солаверди.

Қандай қилиб ҳам айтсин? Ахир, Мўътабарнинг келин бўлганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Ҳали тўй садолари қулоқлар остидан кетмаган, ёйилган келинлик либослари, зеб-зийнатлари йиғилмаган эди. Эшитганлар нима дейди!

Адҳам яна Мўътабар олдига кириб келади. Бу гал унинг қўлида болта.

— Мана буни кўчириб, қўл қўйиб берасан, — дейди Адҳам ва Мўътабар томон қадам ташлайди. — Бўлмаса, жонингдан умидингни узавер!

— Майли, майли, лекин ўлдирманг. Ёш жонимга раҳм қилинг...

Мўътабар қўрқув ва жон таҳликаси остида хатни кўчиради. Беномус ўз мақсадига етади...

... Ўйланиш дардида юрган Адҳам Маъруров бир куни Мўътабарни Калинин районидаги «XXI партсъезд» совхози даласида ишлаётган вақтида учратади. (Маъруров қўшни «Қорасув» совхозида яшаб, Тошкент темир йўл ресторанлар трестида буфетчи бўлиб ишлайди). Шунда қора юрагининг қаеридир «жиз» этади. «Олсам, шундай қизни оламан-да» деб ҳаёлидан ўтказади. Кўзи етади. Бундан қўрққан Адҳам Мўътабарни бадном қилиб, ундан қутилиш режасини тузади ва уни юқорида баён қилганимиздек усулда амалга оширади...

Ҳурматли газетхон, Адҳам Маъруповнинг амри билан ёзилган ва ҳаёти хавф остида турган ҳолда кўчириб, қўл қўйилган хатда айтилишича, Мўътабар гўё М. исмли бир йигитга кўнгил берган, гўё номусидан маҳрум бўлган.

Адҳам Маъруров хотинининг ўз-ўзини лаънатловчи айбномасини ёнига солиб олгач Мўътабар ва унинг ота-онаси, ака-укалари бошига маломат тошларини ёғдира бошлайди. Ниҳоят, мол-мулкларини олиб қолиб, ўзини уйдан ҳайдайди.

— Қизинг беномус экан, — дағдаға қилади Адҳам Ўсар отага, — минг талоқ, кимга берсанг беравер, лекин тўй харажатларимни тўламасанг, кўрсатиб қўяман...

Кутилмаганда куёвидан бундай совуқ гапни эшитган Ўсар отанинг вужудини совуқ тер босади, гангиб қолади, кўзи тиниб, деворга суянади.

Мўътабар отасини қучоқлаб:

— Отажон, ишонманг, бу туҳмат! Ёш жонимдан қўрқдим, қариганингизда ғамга қўймай деб, мажбур бўлдим.

— Ишонаман, қизим, йиғлама, — дейди бўғиқ овозда ота ва куёвига бақиради:

— Йўқол, малъун, кўзимдан!...

Тез кунда совхозда ҳар хил гап-сўз тарқалади. Билган у, билмаган бу дейди. Ўттиз йиллик коммунист, қишлоқнинг баобрў кексаларидан бўлган Ўсар ота Нурматов номус кучидан бош кўтаролмай қолади. Кўча-кўйларга бир неча кун чиқолмайди. Маъракаларга боролмайди. Қизнинг онаси эса дардга чалинади.

Ўсар ота ва унинг фарзандларини яхши билганлар, дўст-ёрлари, қариндошлари, қизнинг дугоналари ва у билан бирга ишлаганлар Мўътабарга тўнкалган туҳматдан ғазабга келишади. Адҳамнинг қилмишидан нафратланишади.

Шундан кейин ҳақиқат билан ноҳақлик, поклик билан нопоклик ўртасида кураш бошланади. Шунда А. Маъруров айбини ниқоблаш учун ўйлаб топган бўҳтонларини оқлашга ҳар хил найранглар ишлатиб кўради. Лекин ҳақиқат, поклик ўз кучини кўрсатади. Адҳамнинг ҳақиқий қиёфаси бутун тасқаралигича сув юзига пўкакдек қалқиб чиқади.

Шундай қилиб, Адҳам Маъруров туҳматчилик ботқоғига ботиб, инсон деган улуғ ва мўътабар номга мутлақо нолойиқ хатти-ҳаракатлар қилганлиги ҳаммага маълум бўлади. Мўътабарнинг эса софдил эканлиги исботланди.

АҲЛОҚ МАВЗУИДА

Хўш, шундай экан Адҳамнинг ота-онаси Маъруф ота Маъмуров билан онаси Маъмурова ўз уйларида юқоридагидек кўнгилсиз воқеа содир бўлаётганида қандай муносабатда бўлишди? Бундай саволнинг туғилиши табиийдир, албатта. Чунки ҳар бир соф виждонли ота-она бундай аҳвол ўз оиласида юз бераётганида бефарқ қараб туролмайди.

Минг афсуски, Адҳамнинг ота-онаси ўз ўғилларининг инсон фарзанди ҳазар қиладиган тубанликка кетаётганини, яъни бировнинг тоза, беғубор қалб билан хонадонларига келин бўлиб келган ор-номусли қизини шу қадар бадном қилишга уринаётганини била туриб, одамгарчилик, ота-оналик бурчи ва виждон юзасидан қарашмади. Аксинча, шармандалик йўлига ўтиб олган Адҳамнинг кетидан эргашиб юришди. Унинг ножўя ҳатти-ҳаракатларини оқлашга уринишди.

Адҳам бу ҳақда ота-онасига айтади.

— Ёшим ҳам ўттизга бориб қолди. Тезроқ унашинглар. Бу қиз ҳам қўлдан кетмасин, — дейди у.

Шундан кейин совчилар қизнинг уйига танда қўйди. Улар Адҳамни «йигитларнинг мирзаси» деб кўкларга кўтаришади. Ота-онасини эса «доно»лар қаторига қўшишади. Хуллас, қизнинг ота-онаси қўйнини пуч ёнғоққа тўлдириб, кўндиришади.

Тўй ҳам бўлиб ўтади. Келин ва куёвлик дамлари бошланади. Лекин, Адҳам кўп ўтмай эски одатини қўмсайди. Саёқ юришини, маст-аласт бўлиб уйига келишини тарк этмайди.

Бир куни Мўътабар эрининг «нозик» сиридан воқиф бўлади. Агар Мўътабар эрининг бу сирини ошкор қилгудек бўлса, эл-юрт, қариндошлари олдида эрининг бош кўтаролмай қолишига унинг

Эндиликда ҳақ бориб, қарорини топган экан, йигирма икки баҳорни кўрган Мўътабарни ўзининг жирканч мақсади йўлида бир умр бадном қилмоқчи бўлган Адҳам Маъруровни суд ҳукмига, бундай беномус шахсни тарбиялаб вояга етказган ота-она виждонини эса халқ ҳукмига ҳавола қиламиз.

М. ИБРОҲИМОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55—**Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.00—**Телеянгиликлар**, 18.15—**Беш йиллик одимлари**, 18.30—**Бахтиёр кун** (бадиий фильм), 20.10—**Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.15—**Телеянгиликлар**, 20.25—Нодир куйлар. **Мукаррама Азизова**, 21.10 — **Олмалиқ—умумхалқ кимё корхонаси қурилишида.** 21.30 — **Сўқмоқлар** (телевизион новеллалар театри), 22.05—**Кинофильм.**

22.30 дан—**Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 дан—**Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00—**Бизнинг Горький** (ҳужжатли фильм), 20.20—**Дўстлик саҳифалари**, 20.35—**Дўстларимиз эстрадаси.**

Рус тилида: 21.10—**Қардош республикалар поэзияси**, 21.25—**Сен орзу қилган Москва телефильм**).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА 3/XII да **Бой ила хизматчи**, 4/XII да **Мудҳиш айбнома.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/XII да **Гули сиёҳ.**

КИНО

Олтин бузоқча (1-2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Иван Макарович — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Ҳаводаги саргузаштлар (1-2 серия) — «ЧАЙКА (кундуз ва кечқурун).

ЛЕНИН ОРДЕНЛИ СССР ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИНИНГ

4 дан 22 декабргача Тошкентдаги гастроллари

4, 5 (кундуз) 10 декабрда — М. Мусоргский — **ХОВАНШЧИНА** — 4 кўринишли музикали драма

5, 8 (кечқурун) 22 декабрь (кундуз) — Д. Россини — **СЕВИЛЬЯ САРТАРОШИ** — 2 кўринишли опера.

6, 11 (кечқурун) 15 декабрь (кундуз) — П. Чайковский — **ПИКОВАЯ ДАМА** — 3 кўринишли опера.

7, 8 (кундуз) 19 декабрда — Н. Римский-Корсаков — **КИТЕЖ ШАҲРИ ҲАҚИДА ДОСТОН** — 3 кўринишли опера

12, 15, 17 декабрда — А. Адан — **ЖИЗЕЛЬ** — 2 кўринишли балет

13, 18, 20, 22 декабрда — А. Бородин — **КНЯЗЬ ИГОРЬ** — 3 кўринишли опера

14, 21 декабрда

БИР АКТЛИ БАЛЕТЛАР КЕЧАСИ

ШОПЕНИАНА — Ф. Шопен

(иккинчи кўриниш),

ОҚҚУШ КУЛИ — П. Чайковский

ПОЛОВЕЦ РАҚСЛАРИ — А. Бородин

(«Князь Игорь» операсидан)

Кундузги спектакллар соат 12 да, кечки спектакллар 7 яримда бошланади. Ҳамма спектакл ларга билетлар сотилган.

1968 йил 13 декабрь кундуз соат 2 да. Тошкент политехника институти геолого-разведка ва тоғ-металлургия факультетлари совети мажлисида (Гоголь кўчаси, 68-уй) геолого-минерология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун.

В. П. Пашковский: «Амударё газ-нефть областининг шимолий-шарқ қисмида жойлашган мезозой маҳсулдор қатламларининг гидрогеологияси» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ.

Диссертация билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (Навоий кўчаси, 13-уй).

1968 йил 19 декабрь кундуз соат 3 да, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг география фанлари бўйича илмий даражалар бериш илмий совети мажлисида (Университет кўчаси, студентлар шаҳарчаси, география факультети, Г-309-аудитория) география фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун.

Ф. В. Шкаликов: «Ғарбий Қозоғистон яримсаҳро зонасидаги бутунлай қуриб қолувчи кичик дарёлар оқимининг пайдо бўлиши ва ҳисоблаш» деган темада;

И. Р. Алимуҳамедов: «Пскем ҳавзасидаги дарёларнинг гидрологик характеристикаси» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР.

Диссертациялар билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ МАКТАБГАЧА ТАРБИЯ ХОТИН ҚИЗЛАР БИЛИМ ЮРТИ

1969—1970 ўқув йилининг

СИРТҚИ БУЛИМИГА ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:

Билим юрти болалар боғчасига тарбиячилар тайёрлайди.

Шу соҳада ишлаётган 8—10 синф ҳажмида маълумотли хотин-қизлар қабул қилинади.

Кирувчилар она тили (ёзма), математика (оғзаки); ўрта маълумотлилар математика ўрнига СССР тарихидан имтиҳон топширадилар.

Директор номига ёзилган аризага маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси), фотосурат (3х4), таржимаи ҳол, характеристика, медицина справкаси (286-форма), турар жойидан ва иш жойидан справкалар қўшиб топширадилар.

Ҳужжатлар 1969 йил 1 февралгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари — 1 мартдан.

Адреси: Тошкент шаҳар, Красновосточная кўчаси, 112-уй (1, 2, 13, 16, 74, 78-автобусларнинг «Троицкий поворот» бекати).

ТОШКЕНТ ШАҲАР АВТОТРЕСТИГА

катта бухгалтер-ревизор, катта бухгалтер, кассир, диспетчер, машинистка, тармоқ контроллёрлари

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пушкин кўчаси, 39-уй, кадрлар бўлими (1, 4, 8, 41, 69, 74-автобуслар, 3-трамвай, 3, 4, 5-троллейбусларнинг «Ассакинский» бекати.

ҚУРИЛИШДА ТАШКИЛ ҚИЛИШ, МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ВА ТЕХНИК ЁРДАМ МАРКАЗИЙ ИЛМИЙ ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИНИНГ ТАРМОҚ ГРАФИКЛАРИНИ ИШЛАШ ВА ТАТБИҚ ҚИЛИШ БУЙИЧА

ТОШКЕНТ МАХСУС БЮРОСИ ФИЛИАЛИГА

(СБ—СПУ ЦНИИАМТП)

қурувчи ва техник инженерлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Оқтепа массиви, Ғ. Ғулом кўчаси. 2-уй (9, 11, 13-трамвайлар, 12, 48-автобусларнинг «Оқтепа» бекати). Телефон Ж-7-02-07.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 835212, Редактор ўринбосарлари — 835885, 836232, Масъул секретарь — 834808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 831936, Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — 833786, Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — 835811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 839050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — 838761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 834048, Эълонлар бўлими — 838142, Коммутатор — 830249 дан 830258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри

Р. 08972. ИНДЕКС — 6469. № 1973.